DE AVIFAUNA van WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN

1957-1967

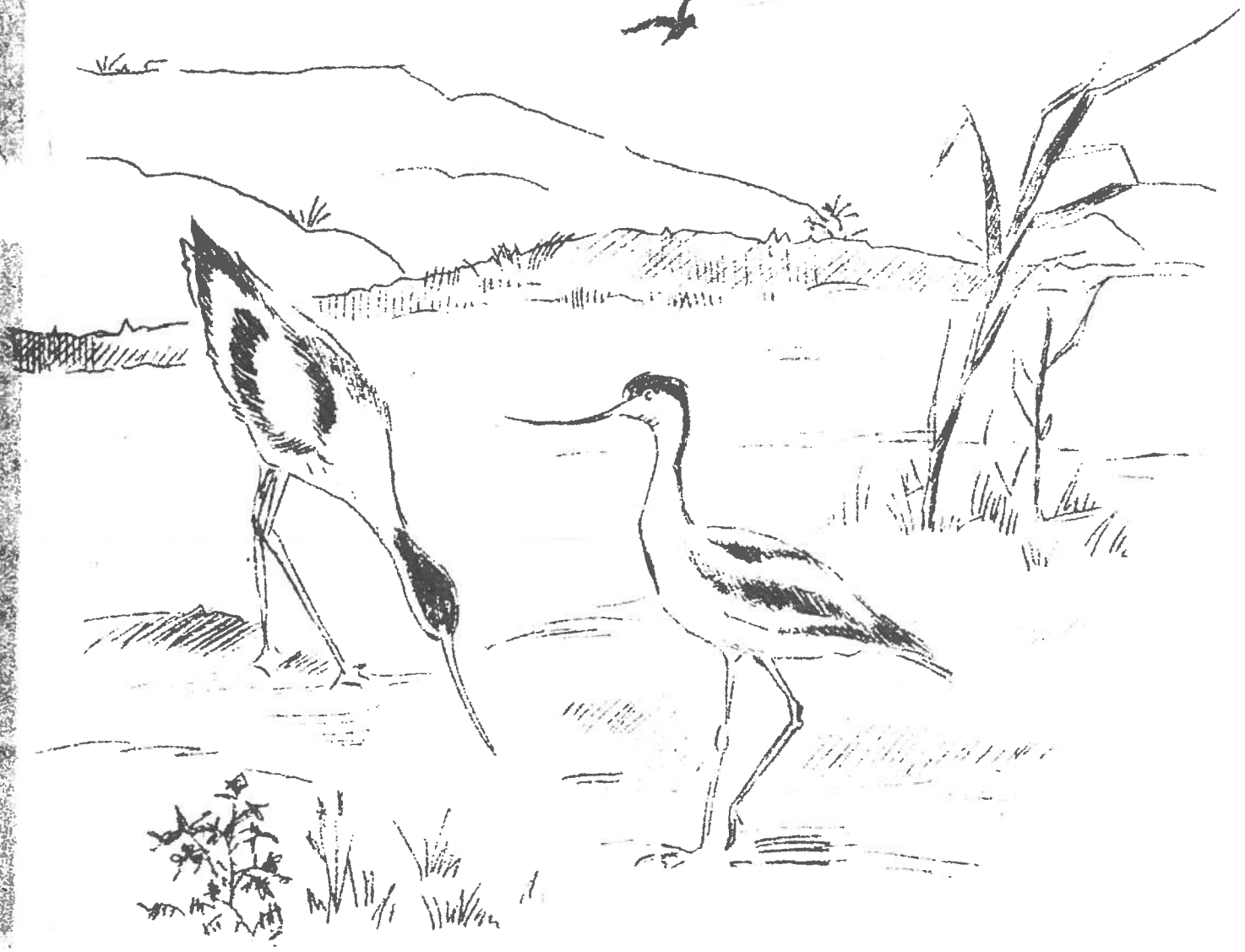

Een avifaunistische beschrijving van West Zeeuwsch-Vlaanderen.

V O O R W O O R D .

Het DOEL van deze studie is:

a. meer bekendheid te geven aan de vogelstand van West Zeeuwsch-Vlaanderen.
b. een stimulans te zijn tot verdere onderzoekingen op het gebied van de vogelstand in dit gewest.
c. een richtlijn te zijn voor het behoud van die gebieden in dit gewest, welke van belang zijn voor de vogelstand, in verband met het in studie zijnde en uitgebrachte voorlopige streekplan.

Hiertoe is door de samenstellers een samenvatting gegeven van de vogelaantallen welke gedurende de periode 1 januari 1957 tot 1 januari 1967 zijn waargenomen, aangevuld met gegevens van vóór 1957 welke aan de samenstellers bekend zijn, zowel door eigen waarneming als door gegevens van derden.

Onze dank gaat uit naar de heren J.v.Hinte te Sint-Kruis, dr. J.v.Impe te Gent (België), mr. T.Lebret te Middelburg, B.F.Rasker te Oostburg, A.Timmerman te Harderwijk en G.A.C. van Vooren te Aardenburg, voor hun waardevolle adviezen.

Tevens aan mevrouw dr. W.S.S. van der Feen-van Benthem Jutting te Domburg, en de heren R.Abrahamse, S.v.Eck, H.A.Enkelaar, allen te Oostburg, A.F.Gernaert te Aardenburg, W.Heberlein te Oostburg, H. v. Iwaarden te Aardenburg, I.P.Jansen te Schoondijke, J.v.Laere te Schoondijke(overleden), G.Middelman te Monster, C.A.J. Oude Breuil te Sluis, C.Riemslag te Biervliet en J. de Zwart te Oostburg, voor de door hen verstrekte waarnemingen.

Ook aan de Commissie voor de Avifauna van Nederland voor hun toestemming tot overname van het door hen ontworpen schema.

Alsmede aan mevrouw J.W.Marsman te Sluis voor het ontwerp van het titelblad.

Voor AANVULLINGEN, ook in de toekomst, houden de samenstellers zich gaarne aanbevolen.

De samenstellers:

A.M.Cauwels.	Bogaardstraat 48	Aardenburg.	tel.: 01177-395
H.Enkelaar.	Helsinkistraat 2.	Oostburg.	01170-2491
M.Koopman.	Pierslaan 27	Knokke (België)	62671
G.Prang.	Sint-Bavodijk 12	Nieuwvliet.	01171-454

ALLE korrespondentie hierover te richten aan de eindsamensteller H.Enkelaar, Helsinkistraat 2 te Oostburg.

2e oplage: 250 exemplaren.

OVERNAME, GEHEEL of GEDEELTELIJK, ALLEEN NA VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE EINDSAMENSTELLER!!!!!!

E E N A V I F A U N I S T I S C H E B E S C H R I J V I N G
v a n
W E S T Z E E U W S C H - V L A A N D E R E N .

I N H O U D.

Titelblad. pag. 1.

Voorwoord. (samenstellers). pag. 2.

Inhoud. 3.

I. Algemeen overzicht der geografische en landschappelijke gesteldheid van West Zeeuwsch-Vlaanderen: 4.
   1. ligging.
   2. algemeen landschappelijk beeld.
   3. geografische gesteldheid.
   4. veranderingen in het landschap.

II. Landschapstypen: 6.
   1. slikken.
   2. schorren.
   3. strandvlakten.
   4. duinen.
   5. weidegebieden.
   6. kreken.
   7. verloren gegane kreken.
   8. buitenplaatsen.
   9. enige andere belangrijke plaatsen.

III Inleiding tot de avifauna van West Zeeuwsch-Vlaanderen. 10.

IV. De avifauna van West Zeeuwsch-Vlaanderen. 13.

V. Kaartje der terreinen in dit rapport aangehaald. 43

VI. Lijst van de aanwezige broedgevallen per gemeente, ongeacht het aantal, in 1966. 44.

- - - - - - -

OVERNAME, GEHEEL of GEDEELTELIJK, ALLEEN NA VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE EINDSAMENSTELLER!!!!!!

I. ALGEMEEN OVERZICHT DER GEOGRAFISCHE EN LANDSCHAPPELIJKE GESTELDHEID VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN.

1: L I G G I N G .

West Zeeuwsch-Vlaanderen ligt in het uiterst zuid-westelijk-deel van Nederland.

De west- en zuidzijde van West Zeeuwsch-Vlaanderen grenzen aan België. Geografisch heeft deze grens generlei betekenis. Deze grens loopt hier en daar langs een weg of een dijk, door een sloot, op andere plaatsen dwars door bouw- en weiland.

Als oostgrens nemen de samenstellers de voormalige west-zeedijk van de ingepolderde Braakman. Een gedeelte van de Braakman behoort wel tot het gebied van de gemeente Biervliet, doch gezien de uitmuntende Avifauna van de Braakman, welke is verschenen van de hand van de heren W.Suetens, J.v.d.Steen, J.P.v.d.Weghe, J.v.Impe en H.Wille (Uitgave: De Giervalk 1961, Brussel.), is het juister dat dit deel niet wordt medegerekend.

De noordgrens van West Zeeuwsch-Vlaanderen wordt gevormd door de Honte of Westerschelde en door de Wielingen.

Tot het grondgebied hebben de samenstellers tevens gerekend een strook water langs de noordgrens welke vanaf het vaste land te bestrijken is met een kijker van 7 x 50, waarin herkenning van de in deze strook water voorkomende vogels verantwoord is.

2. ALGEMEEN LANDSCHAPPELIJK BEELD.

Het gewest is hoofdzakelijk afgestemd op de landbouw. De veeteelt wordt steeds minder beoefend. Het aantal weidegebieden, alsmede afzonderlijke weiden, vermindert.

In het zuidelijk gedeelte, onder EEDE, gemeente AARDENBURG, wordt na de verkaveling van een tiental jaren geleden, wat tuinbouw beoefend.

Over de gehele oppervlakte zijn hier en daar boomgaarden aangelegd. De oude boomgaarden rond de boerderijen zijn nagenoeg geheel verdwenen.

Het gewest is betrekkelijk boomarm.
Het meest "bosrijk" is de gemeente AARDENBURG. We denken bv. aan het landgoed "De Elderschans" (33), met daaraansluitend de beplantingen rond het sportveld en de aanpalende villa's.

Verder een populierenplantage in opgroei met daarnaast singels van hakhout op het landgoed van Graaf M. de Hemptine.(26).

Onder SINT-KRUIS, gemeente AARDENBURG, enkele eikenhakhoutbosjes, o.a. het TONIO-bosje (34), eigendom van Staatsbosbeheer, overblijfsel van grote oppervlakten hakhout van eeuwen her.

Het landschap wordt doorkruisd door kilometers dijk. Helaas zijn de meeste dijken ontdaan van hun knotpopulieren en knotwilgen, waarvoor gedeeltelijk opgaande populieren in de plaats zijn gekomen. Het aantal aangeplante populieren is echter belangrijk minder dan het aantal verdwenen knotbomen.

De iep is nagenoeg geheel uit het landschap verdwenen, óf door iepenziekte, óf door oorlogsgeweld, óf door velling in verband met verkoopwaarde.

Het overgrote deel van de aangeplante bomen is jonger dan 20 jaar. Tijdens de oorlogsjaren zijn veel bomen gerooid voor oa. de Rommelasperges, aangebracht in het land tegen landing van vliegtuigen, terwijl dat wat overbleef grotendeels zwaar werd beschadigd tijdens de granaatbeschietingen in het najaar van 1944. Hoofdzakelijk werd met populieren teruggeplant.

Hoopvol is dat de meeste gemeenten veel aandacht besteden aan de beplantingen binnen de bebouwde kommen, oa. rond de sportvelden en zuiveringsinstallaties.

-Op-

Op verschillende plaatsen treft men grotere en kleinere kreken aan, hoofdzakelijk in het midden- en westelijke gedeelte, terwijl men op verschillende plaatsem nog kan zien waar vroeger kreken aanwezig zijn geweest, doch nu óf zijn verland óf zijn gedempt.

3. GEOGRAFISCHE GESTELDHEID.

Grotendeels bestaat West Zeeuwsch-Vlaanderen uit zeeklei. Hier en daar treft men echter ook grotere en kleinere oppervlakten aan welke uit zand bestaan, vroegere zandplaten, uit de tijd dat het gewest nog niet geheel was veroverd/heroverd op de zee.

De streek ten zuiden van de lijn HEILLE-AARDENBURG-SINTKRUIS bestaat hoofdzakelijk uit zandgrond:

a. de eolische zandrug Heille-Aardenburg-SintKruis, die ongeveer 12.000 jaar geleden is ontstaan door opstuiving uit het gebied dat nu Noordzee is.
b. de zandstrook langs de staatsgrens met België (Eede en oostwaarts)
c. de strook tussen a. en b., blootgekomen door turfgraven in de 13e eeuw.

Langs de kust strekt zich een smalle strook duinen uit tussen BRESKENS en de Belgische grens, hier en daar onderbroken door dijken. Deze smalle strook duinen wordt tevens onderbroken door twee schorrevlakten en wel van de Geïnundeerde Zwarte Polder (3) en Het Zwin. (1).

Aan de kust tussen BRESKENS en de BRAAKMAN valt een slikstrook droog, welke het breedst is bij PAULANAHAVEN. De slikvalkte bij No. EEN is in 1966 nagenoeg geheel ingepolderd.

4. VERANDERINGEN IN HET LANDSCHAP.

Door de steeds verder gaande mechanisatie in de landbouw is het noodzakelijk dat de kavels steeds groter worden, met, indien mogelijk, rechte zijden. Vandaar dat steeds meer kleine slootjes zijn gedempt, waardoor veel ruige kanten als broedplaats voor wilde eend, patrijsfazant, verloren zijn gegaan.

Voor de landbouw is het van het grootste belang dat de waterbeheersing in orde is. Dus verbreding van afvoerleidingen en door verlaging van de waterstand minder drassige terreinen, verlies voor de stand van kievit, tureluur.

Voor de landbouw is het volgens de landbouwers van het grootste belang dat er geen bomen en struiken langs de akkers groeien in verband met het sproeien met onkruidsbestrijdingsmiddelen, insektenbestrijding, schade aan gewassen door schaduw, het vochtiger blijven van de gewassen onder de bomen door drup, het onttrekken van voedsel aan de grond door de wortels van de bomen en struiken.

Daarnevens hebben de knotpopulieren en knotwilgen geen waarde meer. Voorheen werd het hout gebruikt door de bakkers als brandhout voor hun ovens, door de boer voor afrasteringspalen rond zijn weiden en als brandhout op zijn boerderij. Ze zijn onrendabel en worden daarom zoveel mogelijk verwijderd. Het aantal gerooide knotbomen tussen 1945 en 1966 kan geschat worden op minstend 16.000 stuks. Een groot verlies voor de stand van steenuil, boomkruiper, mezen, holenduif, ringmus, wilde eend.

Daar de veeteelt steeds minder wordt beoefend, worden steeds meer weilanden gescheurd. Behalve de daarlangs groeiende knotbomen worden ook de langs deze weilanden groeiende meidoornhagen verwijderd, waarin ook veel braamstruiken groeien. Het aantal kilometers lengte dat sinds 1945 op deze wijze verloren is gegaan kan geschat worden op minstens 300(driehonderd). Hierdoor is een sterke achteruitgang van kneu,merel, groenling, zanglijster, braamsluiper, heggemus, gekonstateerd.

-Daarnaast-

Daarnaast verminderde het aantal bomen en struiken door het verbreden van wegen, rechttrekken van wegen en de uitbreidingsplannen van de gemeentekommen.

Hoewel op meerdere plaatsen weer is aangeplant, lukt dit niet altijd door de heersende zeewind.

Gelukkig dat er hier en daar weer landbouwers zijn die een singel van opgaande bomen met onderbegroeiing rond hun boerenerven laten aanbrengen. Misschien dat daar ook wat meer meidoorns in aangebracht kunnen worden. Het aantal boerderijen echter, dat er kaal bij ligt, is veel groter. Een typisch voorbeeld onder Oostburg: een boerderij heet aldaar "Ruimzicht".

II. L A N D S C H A P S T Y P E N .

1. SLIKKEN.

Langs de kust tussen Breskens en Braakman komt bij eb een smalle strook slib droog, welke zeer belangrijk is als voedselterrein voor de waadvogels. Het breedst is deze strook bij Paulinahaven. Het slik bij No Eén (6) is door inpoldering in 1966 voor het grootste gedeelte verloren gegaan.

2. SCHORREN.

Hier en daar liggen langs de kust grotere en kleinere schorren.

Het ZWIN (1), onder beheer van de Stichting Het Zeeuwsche Landschap.

Het schor van de Geïnundeerde Zwarte Polder (3).

Het, nu verloren gegane, schor van No.EEN (6).

Het schor voor de Thomaespolder en de Paulinapolder (10). Wanneer gesproken wordt van PAULINAHAVEN dan worden de slikken en schorren van deze beide polders bedoeld.

3. STRANDVLAKTEN.

De Zwinvlakte (1), voor het schor. Door de rekreatie echter verloren gegaan als broedplaats.

Verder de strandvlakte voor de Geïnundeerde Zwarte Polder (3), gedeeltelijk met wat slik aan de zeekant en meer binnenwaarts met een lichte begroeiing.

Verder langs de kust alleen maar een strook strand tussen Zwin en Breskens, met hier en daar een onderbreking waar de duinen door dijken zijn vervangen.

Het strand voor het kuntsmatig opgeworpen duin bij Breskens bevat veel slik.

4. DUINEN.

Over het algemeen zijn de duinen niet breed, meestal slechts één enkele duinenrij, soms ontstaan door overstuiving van zand op dijken.

Het overgrote deel van de duinen is aan de binnenkant begroeid met oa. vlier, duindoorn en braamstruiken, aan de buitenkant met helm en biestarwegras.

Het kunstmatig aangelegde duin bij Breskens is beplant met helm.Dit duin ligt ten oosten van de Veerhaven van Breskens.

Ten westen van deze Veerhaven ligt een smalle strook duin, dat begroeid is met struikgewas.

Verderop, ten westen van Nieuwesluis, is een aardig duinterreintje, waarop enkele zomerwoninkjes staan, met struikgewas.

Verder naar het westen de GROESE DUINTJES, met veel struikgewas en een rietmoerasje. Als broedplaats verloren gegaan doordat het steeds meer volgezet wordt met caravans.

Enige kilometers westwaarts hiervan ligt het duinterrein van de Geïnundeerde Zwarte Polder, zwaar begroeid met struikgewas en

-braam-

braamstruiken. belangrijke broedplaats van verschillende zangvogels.

Nadat we nog een smalle. begroeide duinenrij volgen in de richting van de belgische grens, krijgen we het duinterrein bij het Zwin en de Kievittepolder (2), met daarachter een weidegebied vol met duindoorns.

5. WEIDEGEBIEDEN.

De grootste weidegebieden, welke voor de vogelstand van belang zijn, zijn
DE BLIKKE (17), ten zuid-oosten van de kom der gemeente Nieuwvliet,
De VEERHOEK (19), gelegen ten westen van de kom der gemeente Oostburg,
DE PLAAT (26), gelegen ten noorden van de kom van Sint-Kruis, gemeente Aardenburg, gelegen in de Passageulepolder,

Verder de STRIJDERSGATPOLDER (4), gelegen ten noord-noordwesten van de kom der gemeente Nieuwvliet, bestaande uit een afwateringssloot met aan beide zijden, ten dele, moerassig weidegebied. Dit terrein sluit in wezen aan op de Geïnundeerde Zwarte Polder.

6. KREKEN: Algemeen.

De kreken in West Zeeuwsch-Vlaanderen drukken een bepaald beeld op het landschap. De één is nog groter, nog mooier dan de ander, daarnaast weer enkele knusse kreekjes, met prachtige begroeiing.
Zonder deze kreken zou het geen West Zeeuwsch-Vlaanderen meer zijn. Jammer dat door het dichtploegen van kreekkanten en het aanleggen van vuilnisbelten in verschillende kreken, veel van het mooie verloren gaat.

Langs de kreken bevindt zich, gelukkig, geen bebouwing.

KREKEN, met steile oevers.

Ten zuiden van de kom der gemeente Breskens, liggende binnen de gemeente Groede ligt de BOSKREEK (13) met brede rietkragen.

De NIEUWERKERKSE KREEK (16) ligt ten zuiden van de kom der gemeente Groede. Deze kreek is plaatselijk zeer diep, wordt omringd door wat weiland, echter hoofdzakelijk door bouwland.

De BONTE KOT of RATTE (23) is hoofdzakelijk dichtgegroeid met riet, wordt grotendeels omringd door bouwland. Deze kreek ligt ongeveer twee kilometer zuid-westelijk van de kom der gemeente Oostburg en ligt op het grondgebied van de gemeente Aardenburg.

De BLONTROK (22) is gelegen tussen de gemeenten Waterlandkerkje en Oostburg en ligt tussen bouwland.

Het oostelijk deel van de STIERSKREEK(32) ligt eveneens tussen bouwland, ten westen van de kom der gemeente Aardenburg, is plaatselijk geheel dichtgegroeid met riet op een smalle afwateringssloot na.

Ook de KRUISKREEK (28) en de BIEZENKREEK (30), beiden liggende ten zuiden van de kom van Sint'kruis, gemeente Aardenburg, zijn omgeven door bouwland. Beide kreken zijn betrekkelijk smal en zijn grotendeels dichtgegroeid met riet met daartussen een afwateringssloot.

Dit geldt ook voor het westelijk deel van de PLASKREEK(9) gelegen ten oosten van de kom van de gemeente Hoofdplaat. In dit gedeelte ligt de vuilnisbelt van genoemde gemeente.

Een brede kreek, ook nagenoeg dichtgegroeid met riet en liggend tussen bouwland, genaamd de MASJESKREEK (31), ligt

-even-

even ten oosten van de kom der gemeente Aardenburg.

KREKEN met lage oevers.

STIERSKREEK (32), westelijk deel, liggende ten zuiden van de kom der gemeente Sluis, heeft aan de noordzijde oevers met bouwland, aan de zuidzijde laagliggende oever met riet en weiland.

GROTE GAT (21), ligt ten zuiden en zuid-oosten van de gemeente Oostburg, ten dele binnen de gemeente Schoondijke. Deze kreek is grotendeels eigendom van de Stichting Het Zeeuwsche Landschap, Voor het overgrote deel omringd door laagliggend weiland. Ongeveer voor de helft begroeid met rietvelden.

ZWARTE GAT (5), ligt onder de Groesse duintjes, ten noorden van de kom der gemeente Groede. Het oostelijk en middengedeelte omringd door laagliggend weiland, het westelijk deel door rietkragen en bouwland. Het aanleggen van een kampeerboerderij in de naaste omgeving bij het breedste gedeelte aan de duinkant heeft tot op heden gelukkig nog geen invloed op de broedresultaten en het voedselzoeken op deze kreek.Het meest westelijke deel gaat echter langzamerhand verloren door dichtploegen vanuit de kanten.

BAARZANDE (14), ten zuiden van de kom der gemeente Breskens, echter liggende binnen de gemeente Groede. Deze kreek is grotendeels omgeven door laag liggend weiland en heeft brede rietkragen. Aan het oostelijk deel grenst de vuilnisbelt van de gemeente Breskens.

HENRICUSPUT (18), ligt ten noorden van en binnen de gemeente Oostburg. Is rondom omgeven door laagliggend weiland.

MOLENKREEK (15), ligt ten westen van de kom der gemeente Schoondijke en ligt binnen deze gemeente. Ten dele omringd met weiland en ten dele door bouwland.

ZWARTE SLUIS met BOOMKREEK (27), ligt ten noorden van de kom van Sint-Kruis, gemeente Aardenburg. Aan de noordkant steile oever met bouwland, verder omringd door laagliggend weiland.

PLASKREEK (9), oostelijk deel, wordt ter plaatse no.7 genoemd. Weidegebied met brede rietkragen. Hier en daar wat bouwland.

DE LITER (20), ten zuid-westen van de kom der gemeente Oostburg. Grotendeels laagliggend weidegebied. Helaas ten dele vuilnisbelt van de gemeente Oostburg (noord-westelijk deel.). Wordt doorsneden door de weg Oostburg-Draaibrug.

GROTE KREEK (29), ligt ten westen van de kom van Sint-Kruis, gemeente Aardenburg. Omringd door laagliggend weiland. Voor de vogelstand heeft deze kreek momenteel weinig betekenis, daar door het afvoeren van rootwater van de vlasserijen het planktonleven in deze kreek regelmatig wordt vernietigd.

CLARAPOLDERKREEK (12), deze kreek ligt ten zuiden van de kom der gemeente Biervliet, doch ligt binnen de gemeente Yzendijke. Grotendeels wordt deze kreek omringd door laagliggend weiland, echter ook wat door bouwland met steile kant. In deze kreek groeit veel riet en plaatselijk hakhout.

7. VERLOREN GEGANE KREKEN.

De KLEINE BOOMKREEK ten noorden van de kom van Sint-Kruis is gedempt.

De KRABBEKREEK ten oosten van de kom der gemeente Sluis is eveneens gedempt.

De BOOMKREEK even ten zuid-westen van Oostburg is niet meer dan een sloot met wat riet.

De BIERKREEK ten noorden van de kom der gemeente Yzendijke is nog slechts een afwateringssloot met wat riet.

-De Blokkreek-

De BLOKKREEK ten zuid-oosten van Sint-Kruis is alleen nog maar wat rietvelden met een afwateringssloot.
De EECLOSE WATERGANG ten zuiden van Sint-Kruis is nagenoeg geheel gedempt en verland.

8. BUITENPLAATSEN.

Eén van de belangrijkste terreinen in geheel West Zeeuwsch-Vlaanderen voor flora en fauna is het landgoed van Graaf Marc. de Hemptine, ter plaatse genaamd DE PLAAT (26). Het ligt ten zuiden van de kom der gemeente Oostburg, doch binnen de gemeente Aardenburg, en wel aan de weg Oostburg-Sint Margriet (België). Deze weg deelt het terrein in twee delen. Oost van deze weg een brede singel van opgaande populieren met onderbeplanting, plaatselijk met veel meidoorns. Westelijk van deze weg een weidegebied met populierenplantage en daarnaast ook een brede singel populieren met onderbeplanting. Grenst aan het weidegebied van de Passageulepolder.

Verder het landgoed "DE ELDERSCHANS" (33), gelegen ten westen van de kom der gemeente Aardenburg,liggende in deze gemeente.

In deze zelfde gemeente even ten westen van Sint-Kruis het TONIO-bosje, eigendom van Staatsbosbeheer.

9. ENIGE ANDERE BELANGRIJKE PLAATSEN.

De SPUIKOM (11), gelegen in de Koninginnepolder, ten zuid-oosten van de kom der gemeente Biervliet, liggende binnen deze gemeente. Deze Spuikom ligt tegen de westelijke dijk van de Braakman. Het omvat verschillende waterpartijtjes met omliggend laag weidegebied.
De LINIEPUT (24), naast het landgoed DE PLAAT, met rietkragen.
De EZELSPUT (25), verlandkreekje met riet en struikgewas, evenals de Linieput, gelegen tegen DE PLAAT, beiden binnen de gemeente Aardenburg.
VOORMALIG FORT FREDERIK HENDRIK, ten westen van de Veerhaven van en gelegen binnen de gemeente Breskens. De voormalige grachten met rietkragen. Is nu omgetoverd tot het kampeerterrein NV. Zeebad.
De ZANDPLATEN in de Westerschelde, achtereenvolgens de PLAAT VAN BRESKENS, de HOGE PLATEN met ten noorden daarvan de SPIJKERPLAAT en de HOGE SPRINGER.(resp. 7a, 7b, 7c en 7d.)

Hoewel de op deze Platen aanwezige vogels niet in deze avifauna zijn opgenomen, worden ze toch genoemd in verband met de zeer belangrijke funktie die zij bekleden voor de vogels van West Zeeuwsch-Vlaanderen als voedselgebied, ruiplaats, overnachtings- en rustplaats.
De SLUISSE VAART, binnen de gemeente Sluis, lopende van de bebouwde kom dezer gemeente naar de belgische grens.
De INLAGEN VAN HOOFDPLAAT (8). Achter de zeedijk tussen no. Eén en Hoofdplaat liggen verschillende inlagen. Een gedeelte hiervan is door het gemeentebestuur van Hoofdplaat als natuurgebied aangewezen. De breedte van deze inlagen bedraagt ongeveer 250 meter. Enkele inlagen bestaan uit bouw- en weiland met wat riet, anderen daarentegen hoofdzakelijk uit wat weiland met riet,en houtgewas. Door de aldaar heersende rust en gedeeltelijke onbegaanbaarheid een ware oase.

Zie kleine Aanvullingen 1 en 2 achteraan

III. I N L E I D I N G
tot de
AVIFAUNA VAN WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN.

Om tot een zo goed mogelijk en verantwoord beeld van de vogelstand van West Zeeuwsch-Vlaanderen te komen, is getracht zoveel mogelijk gegevens te verzamelen van ons bekende vogelwaarnemers, daarnevens van verschillende inwoners van dit gewest waarvan de samenstellers meenden dat zij ons bij het samenstellen behulpzaam konden zijn.

In 1962 werd door De Commissie voor de Nederlandse Avifauna een lijst van de in Nederland waargenomen vogelsoorten en geografische vormen opgesteld.

De samenstellers hebben gemeend dezelfde benamingen als in dit boek te moeten overnemen opdat een overzicht over West Zeeuwsch-Vlaanderen werd verkregen gelijkluidend als over het gehele land. Ook de nummering is gelijkluidend.

Door deze Commisie werd een schema opgemaakt aan de hand waarvan een globaal overzicht werd samengesteld.

Met toestemming van deze "Commissie" is hun schema door de samenstellers zoveel mogelijk overgenomen. Dit betreft in elk geval de Avifaunistische status van de soorten. Ook de betreffende aantallen van broedgevallen en de hoeveelheid aanwezige vogels per dag in winter-, zomer- en trektijd.

1. De NEDERLANDSE namen van de soorten en hun systematische volgorde zijn overeenkomstig de "Naamlijst" der Commissie 1958.

2. De AVIFAUNISTISCHE STATUS van de soorten. Hierbij zijn de volgende onderscheidingen gemaakt:

a. JAARVOGEL: regelmatige (d.i. ieder jaar als zodanig voorkomende)broedvogel, welke als soort gedurende het gehele jaar in West Zeeuwsch-Vlaanderen voorkomt: 52 soorten, waaronder merel,meerkoet,huismus
52

b. ZOMERVOGEL: regelmatige broedvogel, welke in de winter niet of slechts incidenteel in West Zeeuwsch-Vlaanderen voorkomt: 40 soorten, waaronder nachtegaal, strandplevier.
40

c. JAARGAST: regelmatige, gedurende het gehele jaar voorkomende vogel, welke niet of slechts incidenteel in West Zeeuwsch-Vlaanderen broedt: 16 soorten, waaronder grote mantelmeeuw, bonte strandloper.
16

d. WINTERGAST: regelmatige, in West Zeeuwsch-Vlaamderen doortrekkende en overwinterende vogel, welke buiten zijn trektijden in de zomer niet of slechts incidenteel voorkomt: 46 soorten, als koperwiek, kramsvogel.
46

e. DOORTREKKER: regelmatige doortrekkende vogel, welke buiten zijn trektijden in de zomer en winter niet, of slechts incidenteel in West Zeeuwsch-Vlaanderen voorkomt: 22 soorten, als bosruiter, witgatje.
22

f. ONREGELMATIGE GAST: niet in West Zeeuwsch-Vlaanderen regelmatig voorkomende of broedende vogel, welke sedert 1957 meer dan 5 maal is vastgesteld, doch daar niet ieder jaar voorkomt (voor Nederland is dat meer dan 12 maal, door de samenstellers lager gesteld ivm. de kortere waarnemingsperiode!. 19 soorten, waaronder bv. purperreiger.
19

48

243

g. DWAALGAST: gast, welke sedert 1957 niet meer dan 5 maal is vastgesteld: 48 soorten, als ibis, kleine zilverreiger.

Ten aanzien van 5 soorten, welke wel in West Zeeuwsch-Vlaanderen hebben gebroed vóór 1957 en waarvan gegevens bekend zijn hebben we de kwalificatie "vvormalige broedvogel" gebezigd.

3. Met de ONDERSOORTEN hebben de samenstellers zich, in een enkel geval uitgezonderd, niet bezig gehouden.

4. De TALRIJKHEID of ABONDANTIE VAN DE REGELMATIGE BROEDVOGELS:
Voor Nederland luidt de tabel volgens de Avifauna van Nederland:

zeer schaars	1-50
schaars	50-250
vrij schaars	250-2500
vrij talrijk	2.500-10.000
talrijk	10.000-50.000
zeer talrijk	50.000 of meer.

Gezien de oppervlakte van Nederland en die van West Zeeuwsch-Vlaanderen, ruwm bezien 100 : 1 is, hebben de samenstellers onderstaande tabel aangehouden voor West Zeeuwsch-Vlaanderen:

zeer schaars:	1-5
vrij schaars:	5-25
vrij talrijk:	25-100
talrijk	100-500
zeer talrijk:	500 of meer.

(De term "schaars" is door de samenstellers niet aangehouden ivm. de te kleine verschillen in aantal tussen schaars, zeer schaars en vrij schaars).

Het gebruik van het sentiment geladen begrip "zeldzaam", beperkt tot de groep der onregelmatige broedvogels hebben de samenstellers ook niet opgenomen, daar de groep "onregelmatige broedvogels" ook door hen niet is overgenomen.

5. Een korte NADERE DETAILLERING VAN DE STATUS van de soorten. (De ondersoorten hebben de samenstellers nagenoeg geheel laten vervallen).

Daarbij is gestreefd vaste richtlijnen te volgen. Allereerst is een poging gedaan de talrijkheid van de in West Zeeuwsch-Vlaanderen doortrekkende en overwinterende soorten te taxeren.

Daartoe is uitgegaan van de gedachte om de trek of overwintering te karakteriseren door de uiteraard zeer grove schatting van het maximale aantal individuen, dat op het hoogtepunt van de trek of overwintering gewoonlijk op één dag in West Zeeuwsch-Vlaanderen aanwezig is. (gerekend naar ongeveer 1/100 deel van wat in Nederland aanwezig is.).

Dezelfde gedachte is gevolgd bij de vogels welke regelmatig in West Zeeuwsch-Vlaanderen overzomeren (Zomergasten). De gebruikte schaal is gebaseerd op die der regelmatige broedvogels:

-SCHAAL-

SCHAAL NEDERLAND volgens AVIFAUNA VAN NEDERLAND.		SCHAAL WEST ZEEUWSCH-VLAANDEREN.	
Hoeveelheid aanwezige vogels per dag in winter-, zomer-, trektijd.			
zeer klein aantal	1 - 100	(1	- 5
klein aantal	100 - 500		
vrij klein aantal	500 - 5.000	5	- 50
vrij groot aantal	5.000 - 20.000	50	- 200
groot aantal	20.000 - 100.000	200	- 1000
zeer groot aantal	100.000 of meer	1000	of meer

Evenals bij de broedvogels is ook hier de kwalificatie "zeldzaam" weggelaten.

Ook de samenstellers hebben, om de zelfwerkzaamheid van de veldwaarnemers op te wekken, bij de trektijden zoveel mogelijk de vroegste en laatste data vermeld. Evenzo werd melding gemaakt van gevallen buiten de normale voorkomende vallende waarnemingen.

Vanzelfsprekend hebben de samenstellers getracht een zo juits mogelijk beeld te geven. Vandaar dat door de samenstellers zoveel mogelijk bekende broedplaatsen bij de soorten zijn vermeld.

DE SAMENSTELLERS HOPEN EN VETROUWEN EROP DAT DEZE VERMELDING GEEN REDEN ZAL GEVEN DAT VERSTORING VAN BROEDGEVALLEN HIERDOOR HET GEVOLG ZAL ZIJN!!!

EERDER HOPEN ZIJ DAT DOOR DEZE PUBLICATIE DEZE PLAATSEN JUIST ZULLEN WORDEN ONTZIEN EN BESCHERMD.

D E A V I F A U N A V A N
W E S T Z E E U W S C H - V L A A N D E R E N .

3. PARELDUIKER. Wintergast.
Onregelmatige gast. Totaal 7 waarnemingen (Cadzand 2, Geïnundeerde Zwarte Polder 3, Haven Breskens 1, Paulinahaven 1) en 9 vondsten, teerslachtoffers, allen op het strand van Cadzand en Geïnundeerde Zwarte Polder. Alle waarnemingen en vondsten in de maanden december tot en met eerste helft april.

4. ROODKEELDUIKER. Wintergast.
In vrij klein aantal doortrekker en in zeer klein aantal als wintergast. Meeste waarnemingen langs de kust onder Hoofdplaat en Cadzand.(bijna alle winters aldaar 1 tot 3 ex.)- Waarnemingen vanaf december tot in maart. Eén waarneming op 26-4-1962 als teerslachtoffer in de vissershaven te Breskens.

5. FUUT. Wintergast.
Wintergast, hoofdzakelijk op zee, in vrij klein aantal. Nà 1960 minder op de kreken, waar deze vogel nagenoeg niet meer wordt waargenomen. Vermoedelijk door pesticiden, misschien ook door de toenemende sportvisserij?
Eén definitief broedgeval in 1957 op de Nieuwerkerksekreek.
Doortrek van eind augustus tot begin april.
Vóór het indijken van Braakman en Veerse Meer werden meer exemplaren waargenomen. (Wanneer nu troepen van 50 stuks of meer op Braakman en Veerse Meer worden waargenomen, worden op de kreken in West Zeeuwsch-Vlaanderen sporadisch exemplaren waargenomen.)

6. ROODHALSFUUT. Wintergast.
Wintergast en doortrekker in vrij klein aantal langs de kust, gemiddeld per jaar niet meer dan een viertal waarnemingen, hoofdzakelijk op de Schelde, tussen Hoofdplaat en Breskens, één dood exemplaar in 1960 bij het Zwin.

7. KUIFDUIKER. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal langs de kust, gemiddeld per jaar niet meer dan een drietal waarnemingen, hoofdzakelijk op de Schelde tussen Hoofdplaat en Breskens, ook wel tussen Zwin en Geïnundeerde Zwarte Polder.

8. GEOORDE FUUT. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal langs de kust.
Slechts een enkele maal op Zwarte Gat en Grote Gat, waarnemingen tussen november en april.

9. DODAARS. Jaargast.
Doortrekker in vrij groot aantal van half augustus tot in november en van begin februari tot in april. Wintergast in vrij klein aantal. Trek vanuit zee landinwaarts langs de afwateringsvaarten bij Zwin, Geïnundeerde Zwarte Polder, Nieuwesluis, No. Eén en Elizabethpolder (gem.Biervliet).
Onregelmatige broedvogel, zeer schaars, in Plaskreek en Grote Gat. Vóór 1956 ook onder Sint-Kruis, in 1955 op Zwarte Gat en in 1959 omgeving Zwarte Gat.

10. VAAL STORMVOGELTJE. Dwaalgast.
slechts één waarneming: 3 ex. op 20.11.1963 bij no. Eén bij zware storm.

12. NOORDSE PIJLSTORMVOGEL. Dwaalgast.
slechts twee vondsten: beiden Geïnundeerde Zwarte Polder en wel 1 ex. in 1957 en 1 ex. in 1961.

16. NOORDSE STORMVOGEL. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal, alleen langs de kust tussen Breskens en Zwin. Het merendeel heeft betrekking op vondsten van dode ex. en wel uit de maanden december tot en met februari. Op 25.3.1962 tussen Hoofdplaat en Terneuzen 5 ex. (med. v.d.Weghe, Limosa 1964, pag. 20) en 2 dode ex. op 20.3.1966 Zwin.

17. JAN VAN GENT. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal, merendeel van de waarnemingen hebben betrekking op teerslachtoffers. Bijna alle waarnemingen boven zee en de Westerschelde tot no. Eén, tussen eind augustus en april. Eénmaal een waarneming op de Grote Kreek bij Sint-Kruis (2 ex. op.1.1.1960). Volgens mededeling van vissers uit Breskens volgen deze vogels vanuit zee de vissersvaartuigen tot op ongeveer 2 kilometer van de kust.

18. AALSCHOLVER. Onregelm.gast,voorm.broedv.
Onregelmatige gast, hoofdzakelijk langs de kust, en wel tussen half augustus en half mei. Aantal waarnemingen vanaf 1956 zeer verminderd. Twee juni en één juliwaarneming. Voormalige broedvogel, nl. één broedgeval in 1922 onder Stroopuit.(gem.Yzendijke). Omstreeks 1935 wel tot 6 ex. op de Linieput. Tussen 1945 en 1955 regelmatig 2 à 3 ex. op het Grote Gat. Nu nagenoeg niet meer op de kreken.

20. BLAUWE REIGER. Jaarvogel.
Jaarvogel, zeer schaarse broedvogel, in 1966 nog slechts twee nesten onder Goedleven, gem. Yzendijke.
Doortrekker in vrij groot aantal, de laatste jaren afnemend, van september tot in november en van begin februari tot in mei.
Wintervogel in vrij klein aantal. Meeste waarnemingen op Grote Gat, Stierskreek, Zwarte Sluis, Clarapolderkreek, Boomkreek, Baarzande, Zwarte Gat. Slechts enkele malen buiten de zeedijken voedselzoekend. Alleen in het Zwin wat talrijker.(van 20-12 exemplaren tussen half juli en oktober).
Enkele bizondere waarnemingen: eind mei 1962, Nieuwerkerksekreek west 66 ex; Baarzande 28-9-1963 plm. 50 ex; Grote Gat 23-9-1956 richting zw. 30 ex., med. De Wielewaal jan. 1957, blz. 26).

21. PURPERREIGER. Onregelmatige gast.
Onregelmatige gast, vóór 1965 nu en dan waar te nemen in de grachten van het voormalige fort Frederik Hendrik. Door volbouwen met zomerwoningen aldaar nu minder waarnemingen. Verdere waarnemingen: Baarzande 1 ex. op 24.4.1958; 1 ex. de Hemptine april 1956 1 ex. de Hemptine april 1963; 1 ex. Grote Gat 22-5-1965; 1 ex. Grote Gat 6.6.1966; 1 ex No. 7 op 12.8.1961; 1 juv ex. Grote Gat 2 t/m 4-8-1966; 1 ad.+ 1 juv Grote Gat 16.8.1966; 1 ex. Biervliet 20/21/22-8-1957 med. De Wielewaal nov. '58, blz. 313; 1 juv. Grote Gat 31.7.1966; 1 ad. Baarzande 16.8.1966.

22. GROTE ZILVERREIGER. Dwaalgast.
één waarneming: 27 t/m 30.9.1964 Zwin 1 ex.
één onbevestigde waarneming: 25.5.1965, Nieuwvliet, Dt.Bavodijk 1 ex.

(23) KLEINE ZILVERREIGER. Dwaalgast.
Één ex. Aardenburg(Zwarte Sluis)--Oostburg(Grote Gat) van 7 juni 1958 tot 17 juni 1958, één ex. van 11 t/m 13 mei 1960 Zwin; één ex. regelmatig te zien in de periode 18 mei 1965 tot eind augustus 1965 op nederlandse-belgische grens nabij het Dievengat, even ten oosten van Het Zwin; één ex. schor Paulinahaven op 18.5.1966.

(25) KWAK. Dwaalgast.
slechts twee waarnemingen:
15.8.1965 Schoondijke, Molenkreek 1 ex.
11.9.1965 Sluis 2 ex.

26. WOUWAAPJE. Zomervogel.
Zomervogel, schaarse broedvogel, van trek nagenoeg geen gegevens. Regelmatig broedend op Grote Gat (1958,1960,1963,1964,1965,1966). Stierskreek (1956,1957,1958,1964,1965.1966), Kanaal Sluis (1957, 1958,1959), Blontrok (1957,1958), Stroopuit (1957), Nieuwerkerksekreek (1958). Meerdere waarnemingen van Masjesgat, Ratte(1945 aldaar broedend), Baarzande, Zwarte Gat, Boomkreek, Clarapolderkreek, allen tussen half mei en begin september.

27. ROERDOMP. Onregelmatige gast.
Onregelmatige gast, waarnemingen verspreid over het gehele jaargetijde; één dood ex. febr. 1956 Nieuwerkerksekreek; één ex. februari 1962 Zwarte Sluis; één ex. 3 maart 1958 Stierskreek; één ex. 1 mei 1960 Masjeskreek; één ex. 3 mei 1957 en 5 mei 1957 Plaskreek; één ex. met riet in bek 6.6.1965 Stierskreek; één ex. 5-8-1958 Inlagen van Hoofdplaat; één ex. 24-8-1961 Baarzande; één dood ex 2.12.1961 Inlagen van Hoofdplaat; le helft juli 1965, enkele malen gehoord Ratte; Het aantal waarnemingen op de kreken Fort Drie Gaten, Baarzande, Boomkreek en Ratte kan geschat worden op 5 à 10 exemplaren per jaar, totaal.

28. OOIEVAAR. Onregelm.gast, voorm.broedvogel
Voormalige broedvogel, laatst bekende broedgeval in 1908 bij Aardenburg. Nu en dan als doo trekker waar te nemen: één ex. Sluis 28-3-1965; één ex. 4.4.1960 Spuikom; één ex. 7.4.1962 Cadzand; twee ex. 27-4-1965 Schoondijke; één ex. 27 of 28-5-1965 Sluis; twee ex. 9.5.1957 Nieuwvliet; één ex. 17.4.1966 Veerhaven Breskens; twee ex. 6.4.1966 Schoondijke; twee ex. 3.6.1962 Aardenburg; één ex. 7.7.1964 Oostburg; één ex. 13.9.1965 Grote Gat; één ex. 14/16-9-1965 Appelstraat,Sint-Kruis; twee ex. 3/4-5-1966 Baarzande; één ex. 9.9.1966 Baarzande; één ex. 23-9-1966 Oostburg.

(29) ZWARTE OOIEVAAR. Dwaalgast.
13.8.1959 Draaibrug gem.Aardenburg 3 ex.
14.8.1959 Draaibrug, aldaar één gewond ex.
1 tot en met 11-9-1965 Spuikom Biervliet, nu en dan één ex.

30. LEPELAAR. Doortrekker.
Doortrekker van begin maart tot eind september, na de droge zomer van 1959 werd deze vogel enkele jaren nog sporadisch op het Grote Gat waargenomen, daarna weer wat meer doch in 1966 geen waarnemingen.
Waarnemingen nooit in groot aantal, meestal enkele ex. (uitzonderingen: 17 ex. op 16.4.1961 bij Dievengat; op 20-8-1961 boven zee bij Cadzand plm. 25 ex.; in april 1965 Zwarte Gat 17 ex.; verder waarnemingen van Plaskreek, Zwarte Gat en Hemptine. Nog enkele waarnemingen: 9.9.1965 Zwin 28 ex.; 11.3.1956 Zwin 13 ex. ri. NO (Limosa), 1 ex. No. 7 op 6.1.1966; één ex. op 13.1.1966 bij Breskens.

31. ZWARTE IBIS. Dwaalgast.
één ex. augustus 1958 Napoleonhoeve, gem. Breskens, gedurende een viertal weken.(Vogeljaar nov. 1958, blz. 77)(med. B.J.J.K.Walrecht, overleden).

32. FLAMINGO. Dwaalgast.
één ex. 29.9.1960 Zwin; één ex. van 30-9-1960 tot 29.10.1960 op Grote Gat; één ex. 13.11.1960 Grote Gat, alle waarnemingen zelfde exemplaar betreffende. Drie ex. op 21.9.1960 Hoofdplaat (onbevestigde waarneming). Één ex. 25-3-1961 Oostburg (Limosa 1963,36, 1/2:12).
Het ex. dat van 23-5-1964 tot 3-7-1965 op het Grote Gat vertoefde was een duidelijk ontsnapt ex. (vermoedelijk een zuid-amerikaanse soort).

33. WILDE EEND. Jaarvogel.
Jaarvogel, zeer talrijke broedvogel, belangrijk toegenomen na het begin van de deltawerken. Doortrekker en wintergast in zeer groot aantal. Doortrek voornamelijk van oktober tot in december en van half februari tot in april.
De grootste aantallen zijn waar te nemen in het winterhalfjaar tussen Braakman en Breskens. Aantallen van 2000 stuks zijn dan geen zeldzaamheid, terwijl bij invallende vorst deze aantallen nog groter zijn wanneer op de Platen in de Westerschelde ijsafzetting plaats vindt. Ook voor de kust bij de Geïnundeerde Zwarte Polder worden veel wilde eenden gezien, echter in de grootte van enkele honderden. Geliefde oorden zijn ook het Grote Gat, Zwarte Gat, de Hemptine en Zwarte Sluis, vooral bij stormweer. In najaar en voorjaar ook voor de kust bij Breskens. Tussen september en oktober in het Zwin elk jaar tussen 2000 en 3000 ex..

34. WINTERTALING. Jaarvogel.
Zeer schaarse broedvogel en wel van Boomkreek, Masjeskreek en de Hemptine, in 1957 twee broedgevallen Inlagen, doortrekker en wintergast in vrij groot aantal, alleen in het Zwin talrijker. (in oktober-november 1000-1500 ex.). Verder in het winterhalfjaar waar te nemen oa. Blikke, Hemptine, Grote Gat, no 7, Zwarte Sluis, de Liter-oost, Stierskreek. (grootste aantal: 250 ex. de Hemptine op 29.1.1962).
Vóór 1940 veel talrijker tot troepen van 500 ex.. Bij invallende vorst nagenoeg niet meer waar te nemen.

36. ZOMERTALING. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel (Masjeskreek, Hemptine, Inlagen van Hoofdplaat, Zwin, Zwarte Sluis, Clarapolderkreek), echter niet jaarlijks. Doortrek in vrij klein aantal, hoofdzakelijk dan waar te nemen in de Blikke, Veerhoek en de omgeving van de Hemptine/ Zwarte Sluis.

38. KRAKEEND. Doortrekker.
Doortrekker in zeer klein aantal in het voorjaar van februari tot april en in het najaar van eind augustus tot in november, hoofdzakelijk nabij Hoofdplaat.

39. SMIENT. Wintergast, voorm. broedvogel.
Wintergast en doortrekker in groot aantal. De grootste aantallen zijn waar te nemen van half november tot half maart (2.2.1965 Hemptine 750 ex.) De bekendste plaatsen waar smienten zijn waar te nemen, zijn: de Hemptine eo., Zwarte Sluis, de Liter-oost, de Blikke, Geïnundeerde Zwarte Polder, Strijdersgatpolder, Zwin, No 7, Grote Gat, Zandpolder (Retranchement), allen op weiden

-liggende-

liggende op zandgrond.
1954: één broedgeval Sint-Kruis (Limosa 2 no. 4 bijlage).
Eén onbevestigd broedgeval Baarzande: 1961. 1 vr. + 6 juv.

40. PIJLSTAART. Wintergast.
Wintergast en doortrekker in vrij klein aantal, onregelmatige aantallen van half augustus tot begin mei, meeste waarnemingen op Grote Gat en bij No Eén op de Schelde (grootste aantal aldaar plm. 150 ex. op 20.11.1963). Aantal waarnemingen en exemplaren zijn sinds 1950 zeer gedaald. Eén onbevestigde waarneming van 1 vr. met 7 juv. op Grote Gat op 16.7.1964.

41. SLOBEEND. Jaarvogel.
Doortrekker in vrij groot aantal en wintergast in vrij klein aantal. Dan regelmatig waar te nemen op Stierskreek, Baarzande, Zwarte Gat, Grote Gat, Strijdersgatpolder, Zwarte Sluis, Boomkreek en Blikke. Minder Geïnundeerde Zwarte Polder, No.Één, No 7 en Paulinahaven.
Vrij schaarse broedvogel van Baarzande, de Hemptine, Zwarte Sluis/ Boomkreek, de Blikke en Zwin, wordt iets talrijker.
Bij vorst in klein aantal waar te nemen.

42. KROONEEND. Dwaalgast.
Volgende waarnemingen:
26.6.1942 twee mann Grote Gat, 27.6.1942 nog één. (Levende Natuur, jaargang 47, afl. 8 : 125)
23.11.1957 één ex. Grote Gat (Mörzer Bruyns).
22.2.1961 Zwin 5 ex.) Limosa 36, 1/2, pag. 13.
7.3.1961 Zwin 5 ex.
Van 4.4.1965 tot en met 6.5.1965 Grote Gat, regelmatig van twee koppels tot twee mann.

43. TOPPEREEND. Wintergast.
Wintergast en doortrekker in vrij klein aantal tot vrij groot aantal, hoofdzakelijk langs de kust tussen Breskens en Braakman, beduidend minder tussen Breskens en Zwin. Enkele malen ook wel binnendijks, in Zwarte Gat, Grote Gat en Stierskreek. Laatste jaren minder.

44. KUIFEEND. Wintergast.
Wintergast en doortrekker in vrij klein aantal, hoofdzakelijk langs de kust bij de Geïnundeerde Zwarte Polder, in mindere mate tussen Breskens en Braakman, van augustus tot in april. Eén waarneming van twee mann. op 5 juli 1964 op Grote Gat.

45. TAFELEEND. Wintergast.
Wintergast en doortrekker in vrij klein aantal tot vrij groot aantal, vnl. op de kreken. (Zwarte Gat, Grote Gat).
Onbevestigd broedgeval:
1.6.1964 Zwarte Gat 1 vr. + 5 juv.
6.6.1964. Zwarte Gat 1 vr. + 6 juv.
14.6.1964. Zwarte Gat 1 mann.
Uitzonderingsdata: Grote Gat 1 koppel 2.5.1964.
Grote Gat 2 mann. 6.5.1964.
idem: 1 mann. 29.5.1964, 1 mann. 1.6.1964, 3 ex. 19.5.1965.

47. WITOOGEEND. Dwaalgast.
21.6.1953. Zwin 1 ex. (Wielewaal mei 1965.)

48. BRILDUIKER. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal. Hoofdzakelijk langs de kust tussen Breskens en Braakman en in Het Zwin en Zwarte Gat. In mindere mate voor de kust van de Geïnundeerde Zwarte Polder. Meestal waargenomen bij invallende vorst, komt dan ook in de Veerhaven van Breskens.

49. IJSEEND. Dwaalgast.
Vier waarnemingen:
jan.of febr. 1965 No Eén 1 ex. (J.P.v.d.Weghe.)
febr. 1958. vier ex. op Schelde bij Hoofdplaat (J.v.Impe.)
1.11.1956. 1 vr. + 1 juv. Paulinahaven(Wielewaal febr '57:54)
28.12.1964. twee mann. bij No. Eén.

50. GROTE ZEEEEND. Wintergast.
Wintergast en doortrekker in vrij groot aantal, hoofdzakelijk bij No. Eén en bij Geïnundeerde Zwarte Polder, van oktober tot in maart, een enkel ex. in april. Eén juli, één augustus en vier september waarnemingen. Allen op de Westerschelde. Het aantal groeit bij vorst en storm. Onregelmatig als stookolieslachtoffer te vinden tussen Zwin en Breskens.

51. ZWARTE ZEEEEND. Wintergast.
Regelmatige wintergast en doortrekker in vrij klein aantal langs de kust van belgische grens tot Braakman, regelmatig als stookolieslachtoffer langs het strand te vinden. Waarnemingen van september tot eind april. Eén augustuswaarneming. Grootste aantallen: 70 ex. op 29.12.1961 te Cadzand en plm. 100 ex. op 30.12.1963 Geïnundeerde Zwarte Polder. Zelden in het binnenland.

53. EIDEREEND. Jaargast.
Wintergast en doortrekker in vrij klein aantal van november tot eind maart. Meerdere waarnemingen tussen april en oktober. Al deze waarnemingen hebben nagenoeg betrekking op Zwin, Geïnundeerde Zwarte Polder en langs de kust tussen Breskens en Braakman. Bij doorzettende vorst tot in de Veerhaven van Breskens.

55. GROTE ZAAGBEK. Wintergast
Onregelmatige wintergast en doortrekker langs de kust in vrij klein aantalm hoofdzakelijk tussen half november en half maart, meest omder No. Eén, Hoofdplaat en Geïnundeerde Zwarte Polder. Eénmaal een troep van ongeveer 80 ex. bij No. Eén na zware storm en éénmaal waargenomen op Grote Gat. Bij strenge vorst tot 30 exemplaren in de Veerhaven van Breskens.

56. MIDDELSTE ZAAGBEK. Wintergast.
Regelmatige wintergast en doortrekker van begin november tot eind april, talrijker dan de grote zaagbek. Ook hoofdzakelijk bij Geïnundeerde Zwarte Polder en tussen Breskens en Braakman. Geen waarnemingen in het binnenland.

57. NONNETJE. Wintergast.
Onregelmatige wintergast en doortrekker in vrij klein aantal, meestal in januari, tussen november en eind februari. Beduidend minder in aantal dan grote zaagbek. Eénmaal een troep van ongeveer 30 ex. op 20.11.1963 bij No. Eén na zware storm. Slechts éénmaal waargenomen op de kreken: 2 mann. op 17.3.1956 Nieuwerkerksekreek.

58. BERGEEND. Jaarvogel.
Vrij talrijke tot talrijke broedvogel over het gehele gewest, regelmatig o.a. tot 25 nesten terrein de Hemptine, tot 1966 regelmatig ruim 15 nesten terrein Voormalig Fort Frederik Hendrik te Breskens, nu niet meer door volbouwen met zomerwoningen. Verder broedend in de duinen en het Zwin, hier en daar in dijken en stroomijten, opgeslagen dijkmateriaal, als perkoenpalen, rijshout, basalt en onder keten. Een enkele maal ook wel op de grond tussen hakhout en hoogopgroeiend gras. Het aantal broedgevallen is sinds 1956 beduidend toegenomen. Een bekende plaats van verzamelen van juvenielen is het Grote Gat (19.7.1963 aldaar 137 juvenielen in verschillende stadia van leeftijd.), die tegen het donker worden het riet verlaten. In mindere mate ook het Zwarte Gat. De juvenielen die aan de kust zijn geboren gaan nagenoeg allen meteen naar zee. De vogels komen in zachte winters al eind januari/begin februari in de omgeving van de broedplaatsen. Het gehele jaar door te zien langs de kust, hoofdzakelijk Geïnundeerde Zwarte Polder, No. Eén en Paulinahaven. Ook tijdens matige vorst. Bij strenge vorst gaan de vogels alleen weg wanneer de kuststrook met ijs is bedekt. De Platen in de Westerschelde staan bekend om haar grote aantallen daar ruiende en voedselzoekende bergeenden (oa. 16.7.1964 plm. 1800 ex., 22.7.1964 plm. 1400 ex., 7.8.1965 plm. 3450 ex. med. J.v.Impe.)

60. GRAUWE GANS. Doortrekker.
Doortrekker van begin september tot half november in wisselend aantal, tussen vrij klein tot vrij groot. Sporadisch in december en januari. Geen waarnemingen bekend van februari. Trekt terug in maart. Laatste bekende datum: 29-4-1955 Zwarte Gat.

61. KOLGANS. Wintergast.
Wintergast en doortrekker in onregelmatige aantallen, van vrij groot tot groot aantal. Vooral grote aantallen in 1963 (3 januaar plm. 1650 ex., 14 januari 1963 plm. 1200 ex.) en op 4 januari 1964 ongeveer 1000 ex. (bij no. Eén). Soms reeds doortrek vanaf de laatste dagen van september, meestal eerst half december tot half maart. Laatste waarneming 27 maart 1963 te Cadzand.
Fouragerende door het gehele gewest, vaste plaatsen zijn o.a. de Blikke (laatste jaren verminderd door boomaanplant en vogelverschrikkers), Sasput, Sint-Kruis(zuid-west), Langeweg Breskens (zolang daar geen vogelverschrikkers zijn geplaatst), omgeving Groede, omgeving Schorersgraf en noord-west van Yzendijke.
Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de kolganzen, overdag in het gewest aanwezig, hoofdzakelijk komen van de Platen in de Westerschelde, waar zij regelmatig overnachten, terwijl er een bepaalde samenhang is met eb- en vloed. Ook is er een samenhang de laatste jaren met de ganzen van Damme (België).(regelmatige heen en weer trek tussen Damme en St.Kruis.) In de tijd van de grote concentraties van kolganzen in de Braakman was alleen samenhang aanwezig tussen deze ganzen en de fouragerende ganzen in het oostelijk deel van West Zeeuwsch-Vlaanderen.

62. DWERGGANS. Dwaalgast.
Eén exemplaar tussen 26-2-1956 en 4.4.1956 ten noord-oosten van Zuidzande (gewond ex.)
16.2.1960 Biervliet 2 ex. (Lebret in Limosa 1960:53).

Samenvatting wil 13!

63. RIETGANS. Wintergast.
Onregelmatige wintergast en doortrekker van half december tot half maart in vrij klein aantal tot vrij groot aantal. Opmerkelijk was het dat eind 1965 een groter aantal aanwezig was dan voorgaande jaren, die regelmatig fourageerder ten noorden van Schoondijke.
Een zeer late datum: 21.5.1956 Cadzand één ex. (v.d.Steen, Wielewaal 1956, 11:318). Misschien ging het hier om een gewond ex.
Enkele waarnemingen uit december en januari zijn bekend van de kleine rietgans (Anser fabalis brachyrhynchus, Baillon).

65. ROTGANS. Onregelmatige gast.
De volgende waarnemingen zijn bekend:
7.1.1965 Paulinahaven 1 ex + 1 witbuikrotgans.
14.1.1965 Paulinahaven 2 ex.
21.1.1963 Groede 1 dood ex.
22.1.1962 Zwin 4 ex.
22.1.1965 No. Eén 4 ex.
27.1.1963 Cadzand, op zee, 29 ex.
8.4.1956. Zwarte Polder 2 ex. (Wielewaal juli '56, 7:216).
13.12.1964. Hoofdplaat 1 juv.
13.12.1964 Paulinahaven 3 ad. + 2 juv.

66. BRANDGANS. Wintergast.
Onregelmatige wintergast en doortrekker, vroegste datum 20.11. 1963 Inlagen Hoofdplaat 9 ex., grootste aantal 400-450 ex. Cadzand bad op 8.1.1963, laatste datum 20.2.1963 Cadzand-Haven 270 ex., idem 55 ex. Geïnundeerde Zwarte Polder.
Van vóór 1962 geen waarnemingen bekend.

ONBEKENDE GANZEN.
Vaak is het niet mogelijk overvliegende of fouragerende ganzen te onderkennen door te grote afstand. Zo trokken er op 8 maart 1963 plm. 1400 ganzen over de Westerschelde richting oost, welke werden waargenomen bij Nieuwesluis en Breskens.

68. ROODHALSGANS. Onregelmatige gast.
De volgende waarnemingen werden genoteerd:
3.4.1961 Grote Gat 1 ex.
4.4.1961 Grote Gat 1 ex.
9.4.1961 Grote Gat 1 ex.
20.4.1961. Zwarte Gat 1 ex.
6.3.1962 Blikke 1 ex.
25.3.1961. Grote Gat 1 ex. (Wielewaal 37,1961 : 146)

69. KNOBBELZWAAN. Wintergast.
Onregelmatige doortrekker en wintergast. Bij vorst troepen op de Westerschelde. Meestal in zeer klein aantal, waarvan niet altijd te zeggen is dat dit wilde exemplaren zijn, kunnen ook verwilderde exemplaren zijn.

70. WILDE ZWAAN. Wintergast.
Onregelmatige wintergast en doortrekker, haast elk jaar enkele waarnemingen, vroegste 26.10.1956, laatste 29.3.1956 en 29.3.'63. in zeer klein tot vrij klein aantal. Niet waargenomen in 1958/59 en najaar 1966. Grootste aantal op 24 en 26.11.1961 Grote Gat 13 ad. + 3 juv.

71. KLEINE ZWAAN. Wintergast.
Regelmatig terugkerende doortrekker en wintergast in zeer klein tot vrij klein aantal, neemt de laatste jaren toe. Meeste waarnemingen op Grote Gat. Grootste aantal 39 ex. op 21 en 27 novem-
-ber 1962-

ber 1962 tot en met 4 december 1962, toen de vogels wegtrokken door dichtvriezen van het Grote Gat. Ook waarnemingen van Zwarte Gat, de Liter, Baarzande, Grote Kreek, en de Hemptine. en no. Eén. Waarnemingen tussen begin november tot en met eind maart. Bij hoge waterstand op het Grote Gat blijven de vogels weg daar de diepte dan te groot is om voedsel te kunnen bemachtigen. Laatste waarneming: 8.4.1956 Grote Gat één ex.

72. VALE GIER. Dwaalgast.
één waarneming: 2e helft april 1922 Breskens 1 ex.
(zie Ardea 12, blz. 4).

78. BUIZERD. Onregelmatige gast.
Vóór 1960 werden regelmatig doortrekkende vogels waargenomen, nadien is het aantal waarnemingen zeer verminderd, waarbij wij deze vogelsoort als onregelmatig willen aanmerken.
Waarnemingen van half september tot in mei, steeds slechts een enkel individue tot enkele exemplaren. Uitzonderingen: 29.9.'58 Yzendijke 20 ex., op 24.10.1963 Oostburg 7 ex., mei 1958 Zandpolder (Retranchement) 12 à 15 ex., op 20.5.1959 Retranchement 5 ex..

80. RUIGPOOTBUIZERD. Dwaalgast.
vier waarnemingen:
23.12.1959 Biervliet 1 ex.
3.2.1962 Yzendijke, Clarapolder 1 ex.
15.2.1963 Nieuwvliet, Marolleput. 1 ex.
22.2.1963. Breskens. Langeweg 1 ex.

81. SPERWER. Onregelmatige gast.
Onregelmatige wintergast en doortrekker, hoofdzakelijk langs de duinen, welke vogelsoort steeds minder wordt waargenomen, tussen half september en begin april.

82. HAVIK. Dwaalgast.
Biervliet, Koninginnepolder, 16.9.1957 1 ex.
Nieuwvliet, Geïnundeerde Zwarte Polder, 9.4.1963 1 ex (BJN)

83. RODE WOUW. Dwaalgast.
16.2.1958 Retranchement, 1 ex. ri no. (Lebret, Limosa 33,1/2:27)

85. ZEEARREND. Dwaalgast.
28.11.1931 Cadzand 1 ex.
1.9.1961 Zwarte Gat 1 ex.
17.10.1965 Breskens. 1 ex.

STEPPENARENDS (Aanvulling nachtraden)

86. WESPENDIEF. Dwaalgast.
30-8-1960. Paulinahaven 1 ex.

87. BRUINE KIEKENDIEF. Wintergast.
Wintergast en doortrekker in zeer klein aantal van eind augustus tot in begin mei. Hoofdzakelijk bij de meest begroeide kreken en in Geïnundeerde Zwarte Polder en schor Paulinahaven.
laatste datum: 21.4.1965 Grote Gat 1 ex.

88. BLAUWE KIEKENDIEF. Wintergast.
Onregelmatige doortrekker en wintergast van november tot in februari in zeer klein aantal.

90. GRAUWE KIEKENDIEF. Doortrekker.
Onregelmatige doortrekker in zeer klein aantal.

92. VISAREND. Dwaalgast.
één vondst: 30-8-1950 Biervliet 1 ex. (geschoten met zweedse ring. (zie Ardea 50). drie waarnemingen:

92. VISAREND (vervolg).
drie waarnemingen:
19.4.1961. Grote Gat 1 ex.
14.9.1959 Paulinahaven 1 ex. (J.v.Impe.)
28.9.1961. Zwin, één overvliegend ex.

93. SLECHTVALK. Onregelmatige gast.
10 waarnemingen genoteerd:

13.2.1962.	Goedleven, gem.Yzendijke.	1 ex.
4.3.1963.	Breskens, viadukt.	1 ex.
19.3.1959.	Oostburg.	1 ex.
23.9.1956	Slikkenburg, Zuidzande.	1 ex. (wielewaal).
nov. 1963.	Hoofdplaat, geen aantal.	Limosa65:37/38
3.11.1963	Hoofdplaat	1 ex. (J.v.Impe).
5.12.1959	de Liter	1 ex.
9.12.1958	Hoofdplaat	1 ex.
19.12.1959	Schoondijke	1 ex.
19.12.1959	Hoofdplaat, no 7.	1 ex.

onbevestigd: één broedgeval in 1944 tussen Aardenburg en Sint-Kruis, tijdens inundatie.

95. SMELLEKEN. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal. Alleen de navolgende data zijn genoteerd:

7.1.1963	Biervliet, Koninginnepolder	1 ex.
9.3.1962	Cadzand.	1 ex.
1.6.1954	Cadzand-duinen	1 ex.
1.10.1961	Nieuwesluis, Breskens.	1 ex.
15.10.1959	Langeweg Breskens.	1 ex.

96. BOOMVALK. Dwaalgast.
De navolgende waarnemingen zijn genoteerd:

mei 1962.	Strijdersgatpolder	2 ex.
9.4.1963	Geïnundeerde Zwarte Polder	1 ex.
1957	één broedgeval onder Hoofdplaat	
14.6.1958	Hoofdplaat	1 ex (J.v.Impe en J.P.v.d.Weghe.)

98. TORENVALK. Jaargast.
Wintergast en doortrekker in afnemend aantal, nu nog slechts in zeer klein tot vrij klein aantal, verspreid over het gehele gewest, vnl. echter langs de zeekust en het zuidelijk(zandgedeelte) van het gewest. In het Zwin echter nu en dan nog tot een tiental exemplaren. Onregelmatige gast tussen mei en september.
De navolgende broedgevallen zijn bekend:
1946-1955 tot restauratie van de toren van Sint Anna ter Muiden in deze toren broedend.
1957Sint Anna ter Muiden, broedend in oud kraaiennest.
1957 Hoofdplaat, in oud kraaiennest in iepenboom.
1963. broedgeval tussen Waterlandkerkje en Goedleven.
1960 en 1961 eveneens broedend bij Aug. Thomaes te Hoofdplaat.

102. PATRIJS. Jaarvogel.
Jaarvogel, zeer talrijk, broedvogel in zeer groot aantal, aantal wisselend naar gelang het jaargetijde gunstig of ongunstig is geweest voor de nestjongen.

103. KWARTEL. Zomervogel.
Vrij schaarse tot zeer schaarse broedvogel. Een uitzondering in 1961 en 1964 toen op tientallen plaatsen, hoofdzakelijk in vlaspercelen, deze vogel werd gehoord, het meest onder Aardenburg, Sint-Kruis, Cadzand, Retranchement, Biervliet, Yzendijke.

104. FAZANT. Jaarvogel.
Standvogel, talrijke broedvogel.

105. KRAANVOGEL. Onregelmatige gast.
Buiten de grote troepen welke in het najaar 1963 werden waargenomen onder Hoofdplaat/Biervliet eo. tussen 22.10 en 14.11, aflopend in aantal tot 1 ex op 11.12.1963 onder Sluis, zijn slechts enkele waarnemingen bekend. Vóór 1963 zijn slechts waarnemingen bekend uit plm. 1923, 1950, 1958 en 1960 (resp. Breskens, Sint-Kruis, Biervliet, Hoofdplaat/Biervliet.).
Nà 1963: waarnemingen op:
14 tot en met 17.3.1964 Blikke 5 ex.
18.3.1964 Retranchement 3 ex. idem Henricuspolder 3ex.
eind maart 1965 (juiste datum onbekend) Strijdersgatpold. 3 ex.

106. WATERRAL. Jaarvogel.
Broedvogel in zeer klein aantal in Stierskreek, één broedgeval in 1957 Zwarte Sluis (4 juv.). Moet echter op meerdere plaatsen broeden gezien de waarnemingen in de broedperiode op de kreken Grote Gat, Clarapolderkreek, Ratte, Zwarte Gat.
Doortrekker in vrij klein aantal vanaf augustus tot in november en van half maart tot in mei. Enkele winterwaarnemingen oa. Geïnundeerde Zwarte Polder, Cadzand en Grote Gat.

107. PORCELEINHOEN. Dwaalgast.
23-7-1964 Grote Gat 1 ex.
5.9.1965 Grote Gat 1 ex.
22.9.1963 Draaibrug 2 ex. (Wielewaal 1964, 30:58).

108. KLEIN WATERHOEN. Dwaalgast.
één dood ex. in november 1959 Kievittepolder.

110. KWARTELKONING. Dwaalgast.
omstreeks 1920 één ex. waargenomen te Breskens (L.Bootsgezel +)
29.9.1961 één zwaar gewond ex. tussen Sluis en de grens.

111. WATERHOEN. Jaarvogel.
Talrijke broedvogel, voorkomend op alle kreken en vaarten en in sloten en kleine plasjes, doortrekker en wintergast in groot aantal, hoogtepunt wordt bereikt in december tot februari, trekt ten dele weg bij vorst. In wintermaanden veel exemplaren tussen Pyramide en Clarapolderkreek.

112. MEERKOET. Jaarvogel.
Talrijke broedvogel, doortrekker en wintergast in zeer groot aantal (oa. 19.1.1961 Grote Gat 1000 ex.) Trekt ten dele weg bij strenge vorst, een groot deel van de blijvers sneuvelt dan. Het aantal herstelt zich echter snel.

116. SCHOLEKSTER. Jaarvogel.
Vrij schaarse broedvogel, zowel van de kust (Zwin) als in het binnenland (Blikke, Grote Gat, Liter, Zwarte Sluis, de Hemptine).
Doortrekker en wintergast in zeer groot aantal, vooral tussen Paulinahaven en Breskens, in mindere mate tussen Groede en/op Zwin.
(Op de Platen in de Westerschelde zijn concentraties in voor- en najaar van 8.000 - 10.000 ex. geen zeldzaamheid.)
Zomervogel in vrij groot aantal langs de kust.

118. KIEVIT. Jaarvogel.
Talrijke broedvogel, verspreid over het gehele gewest, welke echter langzamerhand in aantal afneemt. Zowel broedvogel van grasals bouwland. (vroegste eierdata: 28.3.1959 Grote Gat 1 x 4 ei; op 7.3.1966 Zwarte Sluis 1 x 1 ei en Hemptine 1 x 3 ei.) Doortrekker vanaf eind mei tot ver in het najaar en van februari tot begin mei. Bij zachte winters verdwijnen de vogels niet. Tijdens de trekperioden oplopend tot zeer grote aantallen. Enkele terreinen waar dan duizend en meer vogels te zien zijn: Hemptine, Zwarte Sluis, Blikke, de Liter, Zwin, No 7 en ten zuiden van Sint-Kruis.

119. ZILVERPLEVIER. Jaargast.
Doortrekker welke in vrij klein tot vrij groot aantal wordt waargenomen, en wel voornamelijk langs de gehele kuststrook. Enkele malen in het binnenland. Verschillende zomerwaarnemingen.

120. GOUDPLEVIER. Jaargast. Wintergast
Doortrekker en wintergast in afwisselend aantal, meestal in groot aantal, soms in zeer groot aantal (oa. 6.4.1964 Hemptine minstens 2000 ex., december 1958 ongeveer 3000 ex polders Cadzand-Retranchement). Bekende plaatsen waar zich op de trek en in de winter goudplevieren ophouden zijn: Blikke, Hemptine, Liter, Zwarte Gat, Zwarte Sluis, Strijdersgatpolder, ten zuiden van Sint-Kruis. Bij vorst verdwijnt deze vogelsoort. Eerste exemplaren worden reeds eind augustus waargenomen, de laatste verdwijnen ongeveer half april.

122. MORINELPLEVIER. Dwaalgast.
De navolgende waarnemingen zijn genoteerd:
5.5.1955 5 ex. in zomerkleed tussen Sint-Kruis en Oostburg in een bietenveld.
herfst 1956 data onbekend, 3 ex. Geïn. Zwarte Polder.
30-4-1961 5 ex. tussen Sluis en Nieuwvliet (Wielewaal aug/sept. 1961, blz. 249.)
9.9.1961. 5 ex. Geïnundeerde Zwarte Polder.

123. BONTBEKPLEVIER. Jaarvogel.
Nu en dan een broedgeval bekend: (Zwin 1957,1958, no 7 in 1961, Grote Gat in 1960, 1962, 1964, 1965, in 1962 bij No. Één.)
Doortrekker in groot aantal tot zeer groot aantal en wintervogel van klein tot vrij klein aantal, voornl. Paulinahaven en No. Eén, minder Zwin en Geïnundeerde Zwarte Polder.
Doortrek waarneembaar van eind juli tot in november, waarna het aantal afneemt om weer in februari in aantal te stijgen tot half mei. Daarna snelle vermindering. Zomervogel (laat) in vrij klein aantal.

124. KLEINE PLEVIER. Zomervogel.
Onregelmatige broedvogel oa. 1959,1961,1965,1966 Zwarte Sluis, 1956,1958,1959,1962 en 1964 Grote Gat, 1965 Scherpbier, 1964 Henricusput. Doortrekker in vrij klein aantal van eind maart tot in mei en van augustus tot half oktober.

125. STRANDPLEVIER. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel van Kievittepolder, Zwin, Mosselkreek, Geïnundeerde Zwarte Polder, no. 7, soms Grote Gat, Henricusput. Aantal broedgevallen vermindert door steeds intensiever bezoek aan de kust. Doortrek van eind maart tot in mei en van half juli tot in oktober in vrij groot aantal, maar de laatste jaren minder. In de jaren 1945/1946 waren in het Zwin wel 20-25 nesten aanwezig in de daar toen liggende mijnenvelden, in 1966 aldaar nog slechts één à twee nesten.

126. STEENLOPER. Jaargast.
Doortrekker in vrij groot aantal van half augustus tot in november en van half februari tot half mei. Wintergast in vrij klein aantal, regelmatig te zien op de steenglooingen van Geïnundeerde Zwarte Polder, Cadzand, Nieuwesluis, Vissershaven Bresken, No. Eén. In de trektijd ook Zwarte Gat en Kievittepolder. Zomervogel in zeer klein aantal.

127. WATERSNIP. Wintergast.
Doortrekker in groot aantal van eind juli tot in december en van half februari tot eind april. Wintergast in vrij groot aantal soms met uitschieters tot groot aantal. Bekende plaatsen zijn dan: Baarzande, Grote Gat, Strijdersgatpolder. Zwarte Sluis, No. 7 en Zwarte Gat, alsmede Henricusput. Verschillende zomerwaarnemingen: Zwarte Sluis, Grote Gat, Hemptine, Henricusput. Eén broedgeval (Grote Gat 1961). Meest waar te nemen bij oostenwind.

129. BOKJE. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal tot vrij klein aantal (10.10.1958 Kievittepolder op 1 ha. ongeveer 30 ex.). Geen waarnemingen tussen half april en half september. Geeft voorkeur aan zoet water.

130. HOUTSNIP. Wintergast.
Wintergast en doortrekker in vrij klein aantal, dan waar te nemen Geïnundeerde Zwarte Polder, Hemptine, soms Clarapolderkreek, Inlagen van Hoofdplaat, Toniobosje, Stroopuit, Bosdijk(Nieuwvliet), Kievittepolder.

132. WULP. Jaargast.
Wintergast en doortrekker in groot aantal, voorml. langs de kust. Zomervogel in vrij klein tot vrij groot aantal. Bij stormweer ook in het binnenland achter de zeedijken en Hemptine, Blikke en Veerhoek. Geen broedgevallen bekend.

133. REGENWULP. Doortrekker.
Doortrekker in vrij klein aantal van begin juli tot eind september en van half april tot eind mei. Geen zomer- en winterwaarnemingen. Velen slapen op de trek in het Zwin (nachttrek?), zo 800-900 ex. op 29-4-1962. Twee oktoberwaarnemingen (3.10. 1965 één ex. Paulinapolder, Wielewaal 31:34), 8.10.1961 Cadzand één ex. Wielewaal 1962, 28:25; 2 november 1964 Nieuwvliet, één ex. Limosa 1966, 39, 1/2:57).

135. GRUTTO. Zomervogel.
Doortrekker in vrij groot aantal van eind juni tot in oktober en van eind februari tot half april. In meerdere winters in klein of in vrij klein aantal te zien. Zeer schaarse, onregelmatige broedvogel van Grote Gat, Hemptine, Baarzande, Henricusput, Spuikom ('56, '58.) Retranchement (1959), Inlagen (1957).

136. ROSSE GRUTTO. Jaarvogel. GAST
Doortrekker in groot aantal van begin juli tot in september en van begin april tot begin juni. Overwintert in vrij klein aantal en overzomert in vrij klein aantal, in sommige jaren tot vrij groot aantal. Wordt zeer zelden in het binnenland gezien.

137. WITGATJE. Doortrekker.
Doortrekker in vrij klein aantal van eind juli tot half november en van half maart tot half mei. Overwintert en overzomert in zeer klein aantal. Hoofdzakelijk langs de kust, verschillende waarnemingen langs de Linie, Grote Gat en Zwarte Sluis.

138. BOSRUITER. Doortrekker.
Doortrekker in vrij klein tot vrij groot aantal van eind juni tot half oktober en van begin april tot in mei. Vroegste datum 4.4.1961. Hoofdplaat 2 ex.. Geen winterwaarnemingen.

139. OEVERLOPER. Doortrekker.
Doortrekker in vrij klein aantal, vnl. langs de kust, tussen Braakman en No. Eén, minder Geïnundeerde Zwarte Polder en Zwin. Ook wel op verschillende kreken. Doortrek van half april tot einde mei en van begin juli tot half oktober. Twee late waarnemingen: 1.11.1963 Hoofdplaat 1 ex. (Van Impe, Limosa 38,1965 1/2:42) en 2 november 1964 Cadzand 1 ex.(Vader, Limosa 1966, 39, 1/2:58)

140. TURELUUR. Jaarvogel.
Vrij talrijke broedvogel over het gehele gewest verspreid, als Zwarte Sluis, de Hemptine, Grote Gat, Baarzande, Zwarte Gat, Geïnundeerde Zwarte Polder, Strijdersgatpolder, Zwin ec., Inlagen van Hoofdplaat, no. 7 en Paulinahaven.
Voorjaarstrek vanaf eind febr. tot half mei en najaarstrek van begin juli tot in oktober in groot aantal. In wintermaanden tot 100 ex. bij No Eén en een vijftigtal bij Paulinahaven.

141. ZWARTE RUITER. Jaargast.
Doortrek van half juli tot eind november in vrij klein aantal, zowel langs de kust als op de kreken, en eveneens in klein aantal van half maart tot begin mei. Enkele winterwaarnemingen, eveneens in vrij klein aantal, bij strenge vorst terugvallend tot zeer klein aantal. Overzomert in zeer klein aantal.

142. GROENPOOTRUITER. Doortrekker.
Doortrek in gelijke orde van grootte als de zwarte ruiter en in dezelfde maanden. Slechts één winterwaarneming: 13.1.1963 bij no. Eén 3 ex. Geen waarnemingen van juni tot half juli bekend.

143. POELRUITER. Dwaalgast.
Eén waarneming: 3.5.1958 Zwin 1 ex. (Limosa 32:112).

144. KANOETSTRANDLOPER. Jaargast.
Doortrekker in groot tot zeer groot aantal, neemt de laatste jaren in aantal toe. Doortrek begint soms in zeer klein aantal half juli en neemt gelijdelijk toe tot in december, er zijn dan troepen van meer dan 3000 stuks waar te nemen bij No. Eén en Paulinahaven. In de wintermaanden loopt dit aantal terug tot omstreeks 100 ex. verdeeld over deze twee plaatsen. In mei en juni regelmatig in vrij klein aantal. Wordt in de wintermaanden ook wel gezien in Zwin en Geïnundeerde Zwarte Polder.
(Op de Hoge Springer in zeer grote aantallen aanwezig, waar deze vogels bij het geheel onderlopen van deze platen blijven is nog niet geheel verklaard. Een gedeelte komt overtijen op de akkers tussen Hoofdplaat en No. Eén)(Enkele aantallen op deze platen waargenomen: 1.11.1963 aldaar 7500 ex., op 3.11.1963 idem 8000 ex., op 19-7-1964 idem 600 ex., op 8.8.1964 idem 4000 ex., med. J.v.Impe.).

145. PAARSE STRANDLOPER. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal van begin oktober tot begin april, alleen waargenomen langs de kust bij no. 7 tot en met het Zwin, op paalhoofden en havenhoofden, laatste jaren minder. (1960 - 1963 soms tot 70 ex. tussen Nieuwesluis en Geïnundeerde Zwarte Polder.

146. KLEINE STRANDLOPER. Doortrekker.
Doortrekker in vrij klein aantal van eind juli tot eind oktober met hoogtepunt in september. Voorjaarstrek minder opvallend, dan meestal in zeer klein aantal van begin mei tot begin juni. Slechts enkele malen waargenomen in december en januari en maart en april, oa. Zwarte Gat, Geïnundeerde Zwarte Polder en no. 7.

147. TEMMINCK'S STRANDLOPER. Doortrekker.
Doortrek in zeer klein aantal van eind juli tot eind september en van begin mei tot begin juni. Alleen waarnemingen van Zwarte Gat, Grote Gat, Spuikom, Zwarte Sluis.

149. BONTE STRANDLOPER. Jaargast.
Doortrekker in groot aantal, soms uitschieters tot zeer groot aantal langs de kust, meest tussen Paulinahaven en no. Eén., minder Geïnundeerde Zwarte Polder en Zwin.
Overzomert in vrij klein tot vrij groot aantal, overwintert in groot, soms in zeer groot aantal.

150. KROMBEKSTRANDLOPER. Doortrekker.
Doortrekker in vrij klein aantal langs de kust, oa. Zwin. Nooit meer dan 12 bij elkaar gezien (No. Eén). Waarnemingen van half juli tot begin oktober en van mei tot in juni. Enkele winterwaarnemingen: 3 ex. op 7.1.1965 No. Eén, één ex. 30.11.1964 No. Eén, 3 ex. op 29.12.1964 No. Eén. Wordt in klein aantal waargenomen op het Zwin.

151. DRIETEENSTRANDLOPER. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in vrij groot aantal van eind juli tot eind mei, hoofdzakelijk langs de kust. Geen zomerwaarnemingen.

154. KEMPHAAN. Jaargast.
Doortrek in vrij groot aantal tot groot aantal van begin februari (bij zachte winters) tot in mei en van begin juli tot eind oktober. Verschillende waarnemingen in de wintermaanden. Eveneens verschillende waarnemingen in de maanden mei en juni van Grote Gat, Zwarte Sluis, Hemptine en Blikke, nochthans werd slechts in 1964 één nest aangetroffen op het Grote Gat, terwijl op 1 juli 1966 een twintigtal pulli werd aangetroffen op het Zwarte Gat.

155. KLUUT. Jaarvogel.
Vrij talrijke broedvogel, sinds 1962 iets teruglopend. Het aantal schommelt nu rond 70 nesten. Broedplaatsen: Zwarte Gat, Strijdersgatpolder, Henricusput, Grote Gat, Zwarte Sluis, Kievitte-polder, No. 7, Zwin, Molenkreek, Spuikom, soms Steenpolder, Plankenpoortje, west van Breskens. In 1955 - 1958 ook Tragel-oost, gem. Schoondijke en No. Eén.
Verder het gehele jaar door waar te nemen, tenzij er strenge vorst optreedt, dan meestal alleen op het slik van No. Eén. Op de kreken (Grote Gat, Zwarte Gat, Zwarte Sluis,) meestal al terug in de eerste week van maart. Na half augustus nog slechts weinig ex. op de kreken waar te nemen.

156. STELTKLUUT. Onregelmatige gast.
Eerst bekende waarnemingen in 1935 (zie Ardea XXV, pag.70). Vervolgens bekend van 1950 (Zwarte Sluis) 16.6. nest en 2 ex, Grote Gat 9 ex., 1 nest, Zoute 7 nest.
Op 22-7-1954 Grote Gat 5 of 6 ex. (zie Wiek en Sneb.), 8.5.1955 Retranchement 13 ex., op 22-8.1958 aldaar 2 ad. + 2 juv. (niet gebroed) 1957 regelmatig 1 ex. op Grote Gat, 7 juni 1959 1 nest met 4 eieren, regelmatig aldaar 1 en/of 2 ad met 4 juv. tot eind augustus 1958, één ex. de Liter 25-6-1959 (Knupker), 11.5.1961 Grote Gat (Lim., 36, 1/2:27), 1 vr. op 21.8.1962 Zwin, in 1965

med.

156. Steltkluut(vervolg).
eerst 2 ex. waargenomen Zwarte Sluis, daarna Grote Gat, oplopend tot 11 ex., aldaar 3 nesten, misschien een vierde met 7 eieren, dat verloren is gegaan. In 1966 op Grote Gat 2 ex. op 7 juni (med. I.P.Jansen.)

158. GRAUWE FRANJEPOOT. Dwaalgast.
Vier waarnemingen genoteerd:
12.4.1965 Grote Gat 2 ex.
17.8.1961. Spuikom 1 ex. (Wille,v,d,Weghe,v.Impe).
12.9.1960 Zwin 1 ex.
21.9.1958 Zwin 2 ex.

163. GROTE JAGER. Dwaalgast.
Drie waarnemingen:
29.11.1958 Geïnundeerde Zwarte Polder 1 ex.
18. 1.1962 idem. 1 ex.
20.11.1963.No. Eén. 1 ex.

164. MIDDELSTE JAGER. Dwaalgast.
21.9.1960 Zwin, 2 ex., na zware storm en onderlopen.

165. KLEINE JAGER. Dwaalgast.
Vijf waarnemingen:
14.2.1962 No. Eén 2 ex.
26.3.1964. Geïnundeerde Zwarte Polder, 1 ex, dood.
28.8.1956. Biervliet, Schelde, 1 ex. (Wielewaal febr '57:58).
3.11.1961. No. Eén. 2 ex.
20.11.1963. No. Eén. 3 ex.

168. GROTE MANTELMEEUW. Jaargast.
Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal vanaf half juni tot half mei. Tussen half mei en half juni slechts enkele ex. langs de kust waar te nemen. De grootste aantallen zijn waar te nemen na de oktober en novemberstormen en na de voorjaarsstormen. De aantallen kunnen dan oplopen tot 400-450 ex., welke dan hoofdzakelijk te zien zijn op het land bij het Zwarte Gat, Breskens en No. Eén. De Hoge Platen in de Westerschelde zijn een belangrijke verzamelplaats.

169. GROTE BURGEMEESTER. Dwaalgast.
Drie waarnemingen:
20.3.1962 Breskens 2e of 3e jaars (Lebret,Limosa 37, 1/2:37)
19.1.1957 Breskens, 1 ex. Lebret/Roegholt, Limosa 1955 blz. 55)
8.11.1965.Breskens. 1 ex.

170. KLEINE MANTELMEEUW. Jaargast.
Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal, van begin juli tot half maart, daarna worden nog slechts enkele exemplaren waargenomen. Bij stormweer in voor- en najaar soms tot 600 ex,, in grote troepen bij Zwarte Gat, Breskens en no. Eén. De Platen in de Westerschelde zijn een belangrijke verzamelplaats.

171. ZILVERMEEUW. Jaargast.
Doortrekker en wintergast in vrij groot aantal. In de maanden oktober/november en februari/maart in groot aantal. Ook voor deze soort geldt dat de Hoge Platen een zeer belangrijke verzamelplaats is. De vogels worden hoofdzakelijk langs de gehele kust waargenomen. Enkele slaapplaatsen zijn oa. Zwin en het strand van de Geïnundeerde Zwarte Polder. Tegen de avond slaaptrek waar te nemen vanaf Brugge en Knokke, die gedeeltelijk doortrekken naar de Platen in de Westerschelde. Bij zwaar stormweer in groot aantal.

171. Zilvermeeuw(vervolg).
Eén broedgeval 1959 in het Zwin. Tevens één broedgeval aldaar in 1962. (Giervalk, 1963/III : 291, L.Lippens.)
(Enige waarnemingen: 13.9.1964 No. Eén 600 ex. uit westelijke richting naar de Platen in de Schelde in een tijdsbestek van 15 min., op 27.9.1964 Hoge Springer 1600 ex., J.v.Impe.).

05 | GEELPOOTZILVERMEEUW.
1 januari 1954. één ex. Breskens. (Van der Vloet, Wielewaal, 1957, 23:266.

173. STORMMEEUW. Jaargast.
Doortrekker en wintergast in vrij groot aantal van begin juli tot eind februari, in mindere mate tot eind april. Tussen eind april en begin juli slechts in vrij klein aantal aanwezig, merendeels juveniele exemplaren (Uitzondering hierop maakt: 5-6-1966 op een akker nabij No. Eén 140 onvolwassen ex. med. J.v. Impe). Hoogtepunt eind augustus en eind oktober/begin november, dan in groot aantal, vooral na stormweer. Sterkste voorjaarstrek in maart en begin april, waarbij ook de Platen in de Westerschelde een belangrijke rol spelen.

176. KOKMEEUW. Jaarvogel.
Najaarstrek van half juli tot in november en van eind februari tot in mei in zeer groot aantal. Wintervogel in zeer groot aantal, zomervogel in groot aantal. De aanwezigheid van deze vogelsoort hangt ook weer belangrijk af van de broedplaatsen in het Zwin (Belgisch gedeelte) en de Braakman, voor wat betreft de zomermaanden. In najaar, winter en voorjaar heeft het weer een sterke invloed op de aanwezige aantallen. Bij stormweer loopt het aantal op tot zeer grote aantallen. Ook hier gelden de Platen in de Westerschelde als een zeer belangrijke slaapplaats en verzamelplaats.
De meeuwensoort die het meest op de kreken en ook veel op de vuilnisstortplaatsen wordt waargenomen. Een enkel broedgeval bij No. Eén (telkens één nest, 1962, 1964, 1965,1966). Tevens broedvogel van het Zwin, in 1954 voor het eerst, 6 nesten, in 1962 aldaar 12 nesten, in 1965 17 nesten en in 1966 aldaar 10 nesten.

177. DWERGMEEUW. Doortrekker.
Onregelmatige doortrekker in vrij klein aantal in april en september/oktober. (50 ex. van 20.9. tot 30.9.1960 Zwin, stond toen geheel onder water). Drie maart waarnemingen: 27.3.1965 No. Eén 3 ex., één ex. op 9.3.1958 Zwin, 30.3.1963 twee dode ex. stookolieslachtoffers, Geïnundeerde Zwarte Polder. Twee decemberwaarnemingen nl. 18.12.1961 Vissershaven Breskens één ex. en op 22.12.1961 één dood exemplaar Geïnundeerde Zwarte Polder. Eén augustus waarn.: 20.8.1963 Breskens 1 ex. (Lebret,Limosa 38, 1/2:49).

180. DRIETEENMEEUW. Wintergast Doortrekker. ?
Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal tot zeer klein aantal, meest na stormachtig weer. Wordt een enkele keer waargenomen achter de veerboot Breskens-Vlissingen (uitzondering: 26.1.1956 vele honderden tussen Breskens en Vlissingen na sneeuwbuien, zw.storm, Lebret.). Wordt buiten de kuststrook Zwin-Breskens ook wel eens waargenomen bij No. Eén (plm. 100 ex. op 20.11.1963 na zware storm). Eén juniwaarneming: 19 juni 1958 Groede, één ex. Lebret.

181. ZWARTE STERN. Doortrekker.
Onregelmatige doortrekker in vrij klein aantal van half april tot half mei. In klein aantal van half september tot begin oktober. De waarnemingen hebben betrekking op slechts enkele groepen oa. op Grote Gat, Zwarte Gat. Één juniwaarneming 6.6.1965 Liter 3 stuks.

183. WITWANGSTERN. Dwaalgast.
Nieuwvliet 25-7-1965 twee ex. (Vogeljaar 13:578.)

184. LACHSTERN. Dwaalgast.
Tussen 26-8-1963 en 11-9-1963 werden regelmatig op het slikstrand van de Geïnundeerde Zwarte Polder exemplaren waargenomen. Het aantal varieerde van 11 tot 4 stuks. Verder geen waarnemingen bekend.

185. KEUZENSTERN. Dwaalgast.
29-8-1947. één ex. gezien op het Zwin door H.Wille, zowel op het belgisch als nederlandse gedeelte.(med. J.v.Impe.)

186. VISDIEF. Zomervogel.
Zeer schaarse broedvogel van het Zwin sinds 1960. Verder onregelmatig, nu en dan, één broedgeval op Grote Gat. In 1963 één broedgeval no. 7 en drie broedgevallen aldaar in 1964. Verdwenen door veranderd biotoop.
De laatste jaren nog slechts sporadisch waar te nemen op de kreken en afwateringsvaarten en wel van half april tot eind mei en van begin juli tot in oktober. In dezelfde tijd in vrij klein aantal langs de kust op de trek. De waarnemingen rond het Zwin en tegen het Braakmangebied hebben betrekking op de aldaar aanwezige broedvogels.

187. NOORDSE STERN. Doortrekker.
Doortrekker langs de kust, hoofdzakelijk tussen Zwin en Breskens in zeer klein aantal. In de jaren 1957-1960 soms trek in vrij klein aantal. Meeste waarnemingen tussen begin mei tot begin juni en van eind juli tot half september.

189. DWERGSTERN. Zomervogel.
Nog slechts doortrekker in vrij kleinaantal langs de kust tussen Zwin en Breskens en wel tussen eind april/begin mei tot begin juni en van eind juli tot in september. Voorheen broedvogel van Zwin, Geïnundeerde Zwarte Polder en schor Paulinahaven. Tussen 1947 en 1954 Zwin 12-6 broedgevallen. Tussen 1955 en 1960 ongeveer 15 nesten totaal over het gehele gewest. Laatste twee bekende broedgevallen in 1965 achter de duintjes van het Zwin. Aldaar reeds verdwenen vanaf 1959, sinds 1958 verdwenen van Geïnundeerde Zwarte Polder en van 1960 van schor Paulinahaven, allen door de rekreatie. Deze vogelsoort wordt nagenoeg nooit op de kreken waargenomen, (In 1959 Grote Gat 2 nesten.)

190. GROTE STERN. Doortrekker.
Doortrekker in vrij groot tot vrij klein aantal van eind maart/ begin april tot eind mei en van juli tot begin oktober. Aantal sterk achteruitlopend. Trek voltrekt zich meestal in enkele dagen. Tussen eind mei en begin juli worden nagenoeg geen exemplaren waargenomen.

191. ALK. Onregelmatige gast.
Slechts een achttal waarnemingen tussen begin januari en half april, nl.: één waarneming Groede en 7 vondsten van Geïnundeerde Zwarte Polder en Cadzand/Zwin.

192. KLEINE ALK. Dwaalgast.
8 (acht) dode ex. na storm op 27-9-1951 Zwin-Cadzand.

193. ZEEKOET. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal van september tot eind maart, echter hoofdzakelijk als teerslachtoffers tussen Zwin en Groede.
In eerste week juni 1960 twee teerslachtoffers Zwin.

196. PAPAGAAIDUIKER. Onregelmatige gast.
Nu en dan een enkel teerslachtoffer van Zwin en Geïnundeerde Zwarte Polder. Eénmaal twee stookolieslachtoffers (22.2.1965) bij Breskens.

198. HOLENDUIF. Jaarvogel.
Door het vellen/rooien van knotbomen is deze vogelsoort als broedvogel zeer sterk teruggelopen, nu nog slechts vrij schaars, omstreeks 1955 nog vrij talrijk tot talrijk. Doortrek in vrij klein tot vrij groot aantal van begin oktober tot half november en van februari tot eind april.
Biz. waarneming: 30 ex. op 28.12.1964 in de Kievittepolder.

199. HOUTDUIF. + aanvull nr 6 Jaarvogel.
Talrijke broedvogel in het gehele gewest, gedeeltelijk standvogel en zwerfvogel. In najaar en winter komen troepen van enkele honderden op koolzaad vallen, welke troepen oa. vanuit België komen. In de maanden mei-juni haast alle jaren troepen van meer dan 100 stuks op de erwtenvelden, dit zijn late jongen, geboren in de maanden september/oktober van het voorgaande jaar. In juli beginnen deze vogels te paren en is het zwerven ineens gedaan.

200. TORTELDUIF. Zomervogel.
Vrij talrijke broedvogel in de duinstrook en langs de grens met België op de daarvoor geschikte plaatsen. In de laatste tien jaren beduidend achteruitgelopen. Doortrekker van eind april tot begin juni en van half augustus tot eind september (25-4-1952: enkele honderden trekken in kleine troepjes langs de duinen van de Kievittepolder.).

201. TURKSE TORTEL. Jaarvogel.
Eerste waarnemingen in 1953.(Strijdersgatpolder). Eerst bekende broedgevallen in 1956 (Zuidzande,Cadzand,Breskens.) In de wintermaanden concentraties tot troepen van 50-60 stuks bij Aardenburg, Yzendijke, Schoondijke, Breskens, Groede, Hoofdplaat. Minder Sint-Kruis, Biervliet en Oostburg. Komt nu in alle gemeenten voor, ook als broedvogel, talrijk. Het hoogtepunt schijnt echter bereikt te zijn.

202. KOEKOEK. Zomervogel.
Vrij talrijke "broedvogel", over het gehele gewest, het meest echter langs de duinkant en langs de grens vanaf Retranchement tot en met Waterlandkerkje. Voorjaarstrek van half april tot in mei, terugtrek reeds vanaf eind juli tot in september, dan nog slechts enkele exemplaren. De exemplaren die na half augustus worden waargenomen zouden duiden op de laatste uitgekomen juvenielen.
De ons bekende eerste aankomstdata zijn:
14.4.1956 Aardenburg, 23.4.1958 Cadzand, 15.4.1959 Aardenburg, 12.4.1960 Aardenburg, 26.4.1961 Baarzande, 6.4.1962 Oostburg (2 maal), 17.4.1963 Geïnundeerde Zwarte Polder, 20.4.1964 Oostburg, 19.4.1965 Oostburg, 19.4.1966 Breskens.
Laatst bekende waarneming: 13.10.1961 Steenoven(Schoondijke.)

204. KERKUIL. Jaarvogel.
Zeer schaarse broedvogel, alleen nog bekend van Groede, Yzendijke, Sluis en Biervliet. De stand heeft in januari/februari 1963 een zare klap gehad (10 vorstslachtoffers gevonden.). Verdere waarnemingen hoofdzakelijk in najaar en winter in zeer klein tot vrij klein aantal.

209. STEENUIL. Jaarvogel.
Vrij schaarse broedvogel (ca. Aardenburg, Sint-Kruis, Oostburg, Waterlandkerkje, Heille, Biervliet, Schoondijke, Nieuwvliet).
Sinds 1955 zijn bekende broedgevallen verloren gegaan door het rooien van knotboenn bij: Turkye, Goedleven, Cadzand, Retranchement, (2x), Hoofdplaat, Sluisse Tol, Draaibrug, Zuidzande, Nieuwvliet.
In de wintermaanden in vrij klein aantal in het gehele gewest te horen. Regelmatig verkeersslachtoffer.

211. RANSUIL. Jaarvogel.
Zeer schaarse broedvogel (Aardenburg), éénmaal bekend broedgeval van Strijdersgatpolder. Doortrekker in onbekend aantal. Jaarlijkse roestplaats onder Aardenburg, soms Hoofdplaat (Inlagen) en Strijdersgatpolder. Verder alleen enkele waarnemingen daarbuiten bekend: nov. 1961 Kievittepolder één ex., begin december 1964 idem, 2.12.1964 idem. BOSUIL (Aanvulling achteraan)

212. VELDUIL. Jaarvogel.
Zeer schaarse broedvogel, onregelmatig (Geïnundeerde Zwarte Polder). Doortrekker en wintergast in zeer klein tot vrij klein aantal. Gehele winter door waar te nemen in Geïnundeerde Zwarte Polder en op het Zwin. Op 30-7-1957 één jong, nog niet vliegvlug exemplaar in het Zwin.

213. NACHTZWALUW. Dwaalgast.
één waarneming: 16.4.1960 Kievittepolder, één ex.

214. GIERZWALUW. Zomervogel.
Vrij talrijke broedvogel, verspreid over enkele gemeenten (Aardenburg, Sint Anna ter Muiden, Sluis, Oostburg, Biervliet, Yzendijke,) Door de verwoestingen in 1944 over het gehele gewest zijn in meerdere dorpskernen geen of nagenoeg geen oude gebouwen meer aanwezig, terwijl de nieuwbouw geen gelegenheid geeft tot nestelen. Voorjaarstrek van half april tot eind mei, najaarstrek van begin juli tot half september in vrij groot aantal.
Laatste waarneming; 15.11.1964 Hoofdplaat, één ex. ri.Z (v.Impe.)

216. IJSVOGEL. Jaarvogel.
Laatst bekende broedgeval in 1958 bij Schoondijke, ook daarvoor bekend van Yzendijke en Groede.
Zwerfvogel van september tot begin maart in zeer klein aantal, meeste waarnemingen van de Pyramide eo., omgeving Sluis en afwateringskanalen bij Groede, Nieuwvliet en Cadzand, azend op steenkrabbetjes. Één waarneming 7.6.1958 omgeving Slikkenburg. (gem. Zuidzande).

220. HOP. Dwaalgast. voorm.broedvogel.
Één broedgeval Kievittepolder 1953 in bunker.
twee waarnemingen: 11.4.1952 tussen Breskens en Zwarte Polder
(med. G.Middelman.)
17.8.1965 Zwin één ex. (Vogeljaar nov.1965.)

Bijeneter : Aanvulling m.z.

DRAAIHALS : zie aanvulling nr 10

221. GROENE SPECHT. Jaarvogel.
Zeer schaarse broedvogel, oa. Elderschans en Heille en omgeving Sluis, gaat in aantal nog achteruit. Door vellen van bomen verloren gegane broedgevallen onder Biervliet, Sluis en Sint-Kruis. Wordt tussen half september en eind maart in zeer klein aantal waargenomen, verspreid over het gehele gewest, vnl. in de duinstrook, Inlagen van Hoofdplaat, de dijken bepalant populieren onder Biervliet, omgeving Hemptine en Elderschans en langs de grens SintKruis-Eede-Heille.

222. GROTE BONTE SPECHT. Jaarvogel.
Zeer schaarse broedvogel van Elderschans, Heille, Hoofdplaat en onder Sluis. In de jaren 1957-1960 ook broedgevallen bekend van onder Biervliet, Goedleven, Sint-Kruis en op een andere plaats onder Hoofdplaat.
Wordt evenals de groene specht in zeer klein aantal waargenomen verspreid over het gehele gewest echter meer onder Sint-Kruis, Eede, Heille, Hoofdplaat, Biervliet, omgeving Hemptine, Niet in de duinstrook.
Ook voor deze vogelsoort geldt dat er nagenoeg geen broedgelegenheid voor deze vogelsoort is door de betrekkelijke jonge bomen die in het gewest aanwezig zijn.

224. KLEINE BONTE SPECHT. Jaarvogel.
Zeer schaarse broedvogel, broedgevallen bekend van Aardenburg, Heille, Plakkebord (gem. Yzendijke), Biervliet en Sluis. Vermoedelijk ook Zuidzande. Wordt in zeer klein aantal op diverse plaatsen over het gehele gewest waargenomen.

225. ZWARTE SPECHT. Dwaalgast.
één waarneming: 18.11.1964. Sint-Kruis één ex.

228. KUIFLEEUWERIK. Jaarvogel.
Zeer schaarse broedvogel, de laatste jaren alleen bekend van Breskens. (gemiddeld 3 broedgevallen), 1956/1957 ook Cadzand. Broedde in 1914 ook onder Oostburg (Ardea jaargang III blz.52). Is het gehele jaar door waar te nemen op het terrein van de veerhaven van Breskens, in zeer klein aantal. Doortrek in vrij klein aantal van half september tot in april, oa. dan regelmatig waar te nemen in de Kievittepolder te Cadzand.

229. BOOMLEEUWERIK. Jaarvogel.
Van broedgevallen officieel niets bekend. Alleen doortrek bekend van oktober tot half november en van half februari tot begin april in vrij klein aantal.

230. VELDLEEUWERIK. + aanvulling nr 5 Jaarvogel.
Zeer talrijke broedvogel, welke de laatste jaren is toegenomen door de steeds meer uitbreidende teelt van graszaad. Doortrek in groot tot zeer groot aantal van eind september tot half november en van februari tot begin april. Wintervogel in groot aantal in zachte winters, in vrij groot aantal in strenge winters.

231. STRANDLEEUWERIK. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal, hoofdzakelijk op de voorjaarstrek in februari, laatst bekende datum 1.3.1963 Zwarte Gat 7 ex., alleen langs de kust, ook onder Hoofdplaat (volksnaam aldaar: strandputter). Elk jaar niet meer dan ongeveer 5 waarnemingen. Vroegste waarneming: 11.12.1965.

232. BOERENZWALUW. Zomervogel.
Talrijke broedvogel, welke aantal langzaam afneemt. Doortrekker in groot, soms zeer groot, aantal vanaf begin augustus tot eind september, tot half oktober in vrij groot aantal, voorjaarstrek in vrij klein aantal van begin april tot begin mei, daarna in groot aantal tot eind mei.
le aankomstdata:
23-4-1934 Biervliet.
5.4.1956 Breskens en Sint-Kruis.
5.4.1957. Yzendijke.
25-3-1958. Hoofdplaat.
4.4.1959 Biervliet.
→25-3.1960 Schoondijke.
3.4.1961. Schoondijke.
10.4.1962 Hoofdplaat
29.3.1963 Cadzand.
28.3.1964 Aardenburg
29.3.1965 Oostburg.
1.4.1966 Sluis en Oostburg
Bekende slaapplaatsen op de najaarstrek zijn oa. Grote Gat, Ratte, Nieuwerkerksekreek, Inlagen.

234. HUISZWALUW. Zomervogel.
Zeer talrijke broedvogel, onder Heille een kolonie van omstreeks 100 nesten aan één schuur. Doortrek in groot aantal, sommige dagen in zeer groot aantal, van half augustus tot begin oktober, tot half oktober in vrij klein aantal. Voorjaarstrek in vrij klein aantal van half april tot begin mei en in groot, sommige dagen zeer groot, aantal van begin mei tot eind mei.
Laatst bekende datum: 25.10.1962.
Vroegste datum:
17.4.1956 Oostburg
18.4.1957 Schoondijke.
14.4.1958 Cadzand.
8.4.1959 Oostburg.
8.4.1960 Aardenburg.
14.4.1961. Yzendijke.
21.4.1962 Nieuwvliet
12.4.1963 Oostburg
4.4.1964 Retranchement.
4.4.1965. Retranchement.
→1.4.1966 Oostburg
Op 24-9-1965 in Oostburg nog 13 bezette nesten.

235. OEVERZWALUW. Zomervogel.
Talrijke broedvogel, in kolonies, oa. Retranchement, Oostburg, Aardenburg, Waterlandkerkje, Yzendijke en Biervliet, voorheen in Sluis en Schoondijke.
Doortrekker in vrij groot aantal van begin augustus tot eind september en van begin april tot eind mei.
Vroegste datum: 27-3-1958 Biervliet

238. BOOMPIEPER. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel, doortrekker in vrij klein aantal van half augustus tot half oktober en van eind maart tot begin mei.
Vroegste datum: 29.3.1965.

239. GRASPIEPER. Jaarvogel.
Talrijke broedvogel, doortrekker in zeer groot aantal van augustus tot in november en van februari tot in mei. Wintervogel in vrij groot aantal.

240. OEVERPIEPER. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal, hoofdzakelijk Zwin, Geïnundeerde Zwarte Polder, schor No. Eén, Hoofdplaat en Paulinahaven.

241. WITTE KWAIKSTAART. Jaarvogel.
Talrijke broedvogel, doortrekker in vrij groot aantal van half augustus tot in november en van half februari tot begin mei. Wintergast in vrij klein aantal, verdwijnt nagenoeg geheel bij strenge vorst en sneeuw.
Enige winterwaarnemingen: 24.1.1963 Grote Gat 1 ex.
27.1.1963 Zwin twee ex. bij strenge vorst en sneeuw.

241a. ROUWKWIKSTAART. Doortrekker.
Doortrekker in zeer klein aantal van half maart tot half mei en van eind augustus tot in oktober. Geen winterwaarnemingen.

242. GROTE GELE KWIKSTAART. Dwaalgast.
drie waarnemingen:
6.4.1960 Strijdersgatpolder 2 ex.
9.10.1961 Nieuwesluis 2 ex.
19.10.1963. Grote Gat 1 ex.

ENGELSE GELE KWIKSTAART. Dwaalgast.
één waarneming: 29 mei 1966 één mann Paulinahaven (v.Impe.)

243. GELE KWIKSTAART. Zomervogel.
Vrij talrijke broedvogel, echter meer dan de witte kwikstaart. Doortrekker in vrij groot aantal, welke meer opvalt dan bij de witte kwikstaart, vooral in het voorjaar, wanneer het vee in de weiden loopt. Doortrek van half augustus tot in oktober en van eind maart tot half mei.

244. KLAPEKSTER. Dwaalgast.
Vier waaenemingen:
8.2.1958 Kievittepolder één enx.
11.11.1961. Kievittepolder één ex.
25.10.1965. Nieuwerkerksekreek, oost. één ex..
26.10.1965. Veerhoek. twee ex.

247. GRAUWE KLAUWIER. Zomervogel.
Zeer schaarse broedvogel, van Kievittepolder, Geïnundeerde Zwarte Polder. Eén broedgeval in 1959 Ezelsput. In 1952/1953/1956 broedgeval in de duinen tussen Breskens en Groede. Buiten deze plaatsen alleen enkele waarnemingen in Inlagen van Hoofdplaat en Tienhonderdpolder Cadzand.

248. PESTVOGEL. Wintergast.
Nagenoeg elk jaar waar te nemen in zeer klein tot vrij klein aantal van begin november tot het einde van deze maand, In sommige jaren ook wat waarnemingen in december, januari en eerste helft van februari. Vroegste datum: 18.10.1965 Aardenburg, laatste datum 22.2.1959 Oostburg en plm. 1.3.1914 Aardenburg twee ex. (Levende Natuur afl. 21:503).

250. WINTERKONING. Jaarvogel.
Vrij schaarse broedvogel, waarvan verderweinig bekend is.

251. HEGGEMUS. Jaarvogel.
Kan gerekend worden tot de vrij schaarse broedvogels te behoren. Over trek weinig bekend. Vroegste eidatum: 23.3.1961, vier eitjes, Kievittepolder.

252. GROTE LIJSTER. Jaarvogel.
Vrij talrijke broedvogel, welke de laatste vijf jaar in aantal toeneemt. Broedend aangetroffen onder de gemeenten: Aardenburg, Biervliet, Hoofdplaat, Yzendijke, Breskens, Schoondijke, Sluis en Zuidzande. Tevens onder Sint-Kruis (zowel bij de kom als bij de Hemptine.
Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal.

253. KRAMSVOGEL. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in vrij groot aantal, sommige dagen in zeer groot aantal (22.11.1965 alleen al in De Geïnundeerde Zwarte Polder 1000 ex.). Verschijnt meestal half oktober en verdwijnt eind april, slechts enkele mei-waarnemingen. Uitzonderlijke data: 27.7.1965 en 28.7.1965 Bakkerstraat, gem. Waterlandkerkje resp. 19 en 16 ex.).
In voorjaar doorgaans meer waarnemingen dan in het najaar.

254. ZANGLIJSTER. Jaarvogel.
Talrijke broedvogel, welke zich na strenge vorst weer snel in aantal herstelt. Doortrek in onregelmatige aantallen, meest in vrij groot aantal, soms slechts in vrij klein aantal, van september tot in oktober en van januari tot eind mei. Wintergast in vrij klein aantal.

255. KOPERWIEK. Wintergast.
Doortrekker van half oktober tot in november en van half februari tot half maart, soms in vrij groot aantal, soms in groot aantal, echter minder dan kramsvogel. In wintermaanden soms in vrij klein aantal, dan weer in vrij groot aantal. Vroegste datum: 30-9-1960.

258. BEFLIJSTER. Doortrekker.
Doortrekker in zeer klein aantal: eerste waarneming 22.10.1964, laatste 24.5.1962, bijna elk jaar waar te nemen in de Geïnundeerde Zwarte Polder en duinen Zwarte Gat. Twee januari waarnemingen, geen in februari, geen in maart, drie in april, twee in mei, twee in oktober, drie in november, drie in december.

259. MEREL. Jaarvogel.
Zeer talrijke broedvogel, doortrek is weinig van bekend.
Wintervogel in groot, soms in zeer groot aantal.

260. SIBERISCHE LIJSTER. Dwaalgast?
één onbevestigde waarneming: maart 1957. Aardenburg.

263. TAPUIT. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel, van duinstrook en Hemptine/Sint-Kruis/Stroopuit. Doortrek van half augustus tot half oktober en van half maart tot half mei in vrij klein aantal. Vroegste data: 7.3.1961 Waterlandkerkje, 14.3.1961 Geïnundeerde Zwarte Polder (2 ex.), 14.3.1961 Zwarte Gat, 14.3.1964 Blikke (3 ex.). Laatste bekende waarneming: 6.11.1965 Geïnundeerde Zwarte Polder en 22.11.1965 idem.
Op 23.11.1965 één ex. van de vorm OENANTHE OENANTHE LEUCOREHOA (Gmelin). Op trek regelmatig Blikke, Krabbedijk en langs de duinkant.

265. ROODBORSTTAPUIT. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel, oa. Geïnundeerde Zwarte Polder, Kievittepolder (onregelmatig), najaarstrek van eind augustus tot half oktober, die onopvallend verloopt, voorjaarstrek van half maart tot half mei, vroegste datum 9.3.1962 Zwin i mann, slechts twee januari waarnemingen Zwin (1962). Broedde vóór 1961 regelmatig in enkele koppels onder Waterlandkerkje/Stroopuit. Nadien aldaar niet meer broedend aangetroffen.

266. PAAPJE. Zomervogel.
Zeer schaarse broedvogel, oa. Geïnundeerde Zwarte Polder en onder Retranchement, vermoedelijk ook Biervliet. Doortrek onopvallend in vrij klein aantal van half augustus tot eind september en van eind maart tot half mei. Vroegste datum: 13.3.1961 Yzendijke, 1 mann.

267. GEKRAAGDE ROODSTAART. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel, oa. Elderschand, Toniobosje. Doortrek weinig opvallend, wat langs de kust in vrij klein aantal in april-mei en in september, gezien de aantallen die in de Braakman worden waargenomen schijnt de trek zich aldaar te concentreren.

268. ZWARTE ROODSTAART. + aanvull m 11 Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel oa. Breskens, Oostburg, Aardenburg.
Hoogste bekende aantal gevonden nesten 8 stuks in 1964.
Op de najaarstrek worden in september enkele exemplaren waargenomen, op de voorjaarstrek van half maart tot half april iets meer. Vroegste datum: 29.3.1965.

269. NACHTEGAAL. + aanvull m 13 Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel oa. Kievittepolder, Geïnundeerde Zwarte Polder, Inlage Hoofdplaat, Elderschans, omgeving Toniobosje.
Over trek weinig bekend. Tot 1952 aan het Vestje, midden in Oostburg, na cultivering van het terreintje aldaar verdwenen.

270. BLAUWBORST. Zomervogel.
Zeer schaarse broedvogel, bekend van Grote Gat en Stierskreek, soms Clarapolderkreek. Van andere kreken geen gegevens bekend.
Ook over trekbewegingen weinig bekend.

271. ROODBORST. Jaarvogel.
Vrij schaarse broedvogel, oa Elderschans eo, Toniobosje eo., Kievittepolder, Stroopuit, Inlagen van Hoofdplaat,
Doortrekker en wintergast in vrij groot aantal van begin oktober tot eind maart.

272. SPRINKHAANRIETZANGER. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel oa. van Stierskreek, Geïnundeerde Zwarte Polder, Kievittepolder en Grote Gat.
Over trek weinig bekend.

274. SNOR. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel oa. Grote Gat, Zwarte Gat, Boomkreek.
Weinig van trek bekend. Vroegste datum: 10.4.1962 Boomkreek.

276, GROTE KAREKIET. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel oa. Stierskreek, Zwarte Sluis, Nieuwerkerksekreek, Blokkreek, Baarzande, Grote Gat, soms Boskreek. Van trek weinig bekend. Vroegste datum: 14.4.1961 Grote Gat, laatste 1.10.1960 Clarapolderkreek.

277. KLEINE KAREKIET. Zomervogel.
Vrij talrijke broedvogel op alle kreken, van trek weinig bekend.
Vroegste waarnemingen: 5.4.1962 Grote Gat 7 ex., op 9.4.1960 Ratte minstens 15 ex., op 10.4.1960 Grote Gat minstens 15 ex..

278. BOSRIETZANGER. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel, waarvan het aantal bekende broedgevallen terugloopt. Weinig bekdn van trek.

279. RIETZANGER. Zomervogel.
Vrij talrijke broedvogel van alle kreken, voor zover bekend meer dan de kleine karekiet. Doortrek van half april tot half september: vroegste datum: 5.4.1962 Grote Gat 4 ex., 9.4.1960 Ratte plm. 10. ex..

280. WATERRIETZANGER. Dwaalgast.
Vier waarnemingen:
14.8.1960 Grote Gat één ex.
26-8.1962 Nieuwerkerksekreek één ex.
19.7.1961 Baarzande één ex.
8.7.1966 Zwarte Sluis één ex.

281. SPOTVOGEL. Zomervogel.
Vrij talrijke broedvogel, voornamelijk in de duinstrook, doch meer onder Aardenburg/Heille/St.Kruis. Komt begin mei en is in september weer verdwenen.

282. ZWARTKOP. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel oa. Elderschans eo. en Toniobosje. Van trekbewegingen weinig bekend. Enkele winterwaarnemingen.

284. TUINFLUITER. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel, meest onder Aardenburg en onregelmatig van de duinstrook oa. Kievittepolder, ook de Hemptine. Komt eind april en is half september weer verdwenen.

285. GRASMUS. Zomervogel.
Vrij talrijke broedvogel, verspreid over het gehele gewest. Komt ongeveer half april en is in oktober weer verdwenen. Doortrek in vrij groot, soms vrij klein aantal.

286. BRAAMSLUIPER. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel, oa. Kievittepolder, Geïnundeerde Zwarte Polder, de Hemptine, onder Stroopuit en Sint-Kruis. Van doortrek weinig bekend.

289. FITIS. Zomervogel.
Talrijke broedvogel, oa. Elderschans, bosjes Sint-Kruis, Heille, duinstrook, Hertekamp Groede, Hemptine. Doortrekker op sommige dagen in vrij groot aantal, is eind september verdwenen en komt meest eind maart terug.
Vroegste datum: 14.3.1961 Hemptine.

290. TJIFTJAF. Zomervogel.
Talrijke broedvogel, doch minder dan fitis, aanwezig van begin maart tot in oktober, doortrekker op sommige dagen in vrij groot aantal. Vroegste waarneming: 26.2.1961 Breskens.(Wielewaal nov. 1961).

291. FLUITER. Zomervogel.
Zeer schaarse broedvogel, alleen bekend van Elderschans en Heille en Sint-Kruis. Wordt op de trek weinig waargenomen.

295. GOUDHAANTJE. Jaargast.
Voormalige broedvogel (1956, 1958, 1961), twijfelachtig of nog broedgevallen aanwezig zijn. Doortrekker in vrij klein aantal van eind augustus tot begin november en van maart tot eind april. Soms invasieachtig, zoals in najaar 1965.

296. VUURGOUDHAANTJE. Dwaalgast.
Vier waarnemingen:
21.11.1959 Sint-Kruis 2 ex.
30.10.1960 Elderschans 3 ex.
22.3.1961. Stroopuit. 2 ex.
6.11.1964. Breskens. 2 ex.

297. GRAUWE VLIEGENVANGER. Zomervogel.
Vrij schaarse broedvogel oa. Elderschans, Heille, Plakkebord, en onregelmatig Kievittepolder, Inlagen van Hoofdplaat. Valt tijdens de trek weinig op.

298. BONTE VLIEGENVANGER. Onregelmatige gast.
Eén bekend broedgeval Aardenburg 1959. Verder onregelmatig waargenomen op de trek, hoogstens enkele exemplaren bij elkaar.
In augustus-september 1965 bizonder veel trek langs de duinen.

299. WITHALSVLIEGENVANGER. Dwaalgast.
één ex. duinentij Tienhonderdpolder Cadzand 6.5.1959.

301. KOOLMEES. Jaarvogel.
Vrij talrijke broedvogel, overwegend standvogel, in sommige jaren doortrekkend in wisselend aantal in de maanden september-oktober, soms voorjaarstrek in februari-maart.

302. PIMPELMEES. Jaarvogel.
Vrij talrijke broedvogel, trek als koolmees.

303. ZWARTE MEES. Dwaalgast.
Invasie oktober/november 1957, verder enkele waarnemingen in september 1959 en één waarneming in september 1960.

305. GLANSKOP. Onregelmatige gast.
Wordt een enkele maal waargenomen in voor- en najaar onder Aardenburg (Elderschans eo.) en Sint-Kruis (Toniobosje) en Stroopuit.

306. MATKOP. Onregelmatige gast.
Eén keer (1964) een broedgeval, in een nestkastje, onder Aardenburg, wordt daar 's winters regelmatig wel waargenomen op de voedertafels.

307. STAARTMEES. Doortrekker.
Eén broedgeval bekend uit 1959 Huize Ceres te Aardenburg. Wordt zeer onregelmatig waargenomen in de trektijd in zeer klein tot vrij klein aantal, oa. Inlagen, Kievittepolder, Geïnundeerde Zwarte Polder en omgeving Elderschans.

308. BAARDMANNETJE. Dwaalgast.
24.10.1965 plm. 20 ex. Fort Fred.Hendrik te Breskens.
8.1966 troepje Grote Gat. (Lebret).

309. BOOMKLEVER. Onregelmatige gast.
Waarnemingen: één in september, één in oktobre, twee in november, drie in december en één in januari.

310. BOOMKRUIPER. Jaarvogel.
Vrij schaarse broedvogel, welke de laatste tien jaar regelmatig is achteruitgegaan. Broedgevallen bekend van Elderschans, Oostburg, Sint-Kruis, Heille, Goedleven, Stroopuit.
Verder onregelmatig waar te nemen, van trek weinig bekend.

311. GRAUWE GORS. Jaargast.
Bijna zonder uitzondering broedvogel onder Retranchement (Zandpolder). Doortrekker in vrij klein aantal, onregelmatig, bij vorst regelmatig te zien op de voederplaatsen aan de duinkust, oa. Kievittepolder.

312. GEELGORS. Jaarvogel.
Vrij talrijke broedvogel, welke de laatste tien jaren steeds verder in aantal achteruitgaat. Gegevens van 1939 geven een achteruitgang te zien van 90 tot 95 %!!(Oostburg, Klein-Brabant, Langeweg in gemeente Breskens).
Doortrek in klein aantal, bij strenge vorst soms concentraties bij voederplaatsen.

324. RIETGORS. Jaarvogel.
Talrijke broedvogel, voornamelijk op de kreken en bredere sloten metvrietkragen, ook Zwin en Geïnundeerde Zwarte Polder tussen Obionaplanten. Aantal vermindert evenwel. Najaarstrek van eind september tot in december, voorjaarstrek van begin februari tot eind april. Wintervogel in vrij klein aantal.

325. IJSBORS. Wintergast.
Onregelmatige doortrekker en wintergast in zeer klein tot vrij klein aantal, alleen waarnemingen bekend van begin december tot begin februari van de kuststreek.

326. SNEEUWGORS. Wintergast.
Doortrekker en wintergast van half oktober tot begin maart in vrij klein aantal, laatste waarneming 14.3.1962. Alleen waarnemingen langs de kust. Alleen in het Zwin talrijker, elk jaar tussen 10-50 exemplaren.

327. APPELVINK. Onregelmatige gast.
Slechts één broedgeval bekend van 1963 onder Sluis. Broedt daar misschien onregelmatig. Wordt nu en dan eens in het najaar waargenomen in de kuststrook tussen Groede en het Zwin, en onder Sluis.

328. GROENLING. Jaarvogel.
Talrijke broedvogel, meest ten zuiden van de lijn Hoofdplaat-Schoondijke-Oostburg-Cadzand. Concentraties bij strenge winters op voederplaatsen, in voorzomer op koolzaad. Aantal broedgevallen door rooien meidoornhagen sterk verminderd. Ten dele stand- en zwerfvogel. Najaarstrek van eind september tot in december, voorjaarstrek maart-april.

329. PUTTER. Jaarvogel.
Vrij schaarse broedvogel, verspreid over het gehele gewest, meest in of nabij de bebouwde kommen. Tussen 1950 en 1955 een tiental nesten in de Groese Duinen, door de rekreatie aldaar verdwenen. Aantal broedgevallen neemt de laatste jaren af. Vermoedelijk door gebrek aan broedgelegenheid en door voedselgebrek (distelbestrijding).
Over trek weinig bekend. Van eind augustus tot eind april op de meest onwaarschijnlijke plaatsen troepjes waar te nemen die rondzwerven, in zeer klein tot vrij klein aantal, zeer onregelmatige waarnemingen.
30-6-1962 Oostburg, 1 dood vrouw. juveniel , britse vorm.

330. SIJS. Wintergast.
Doortrekker meest in vrij klein aantal van begin oktober tot in november en van februari tot eind april, wintergast in wisselend aantal, doch vrij klein. In november/december 1965 buitengewone trek langs de duinen van Cadzand.

331. KNEU. Jaarvogel.
Talrijke broedvogel, voornamelijk waar zich duindoorns en meidoornhagen bevinden, dus oa. duinen en Hemptine-oost. Doortrekker in groot aantal van half september tot in november en van eind februari tot eind april. Wintervogel in vrij groot aantal vnl. langs de belgische grens in verband met de vlasroterijen, hoewel het aantal de laatste tien jaar beduidend lager is als voorheen. Aantal broedgevallen zeer verminderd door rooien/vellen van meidoornhagen.

332. FRATER. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in vrij klein, soms in vrij groot aantal, hoofdzakelijk Zwin, Geïnundeerde Zwarte Polder, Veerhaven Breskens, (8.3.1963 aldaar 120 ex.) en schorren No. Eén en Paulinahaven. Beduidend minder in het binnenland. Meeste exemplaren tussen november en januari. In winter 1960 in Kievittepolder een 300-tal aldaar slapend.

333. BARMSIJS. Dwaalgast.
drie waarnemingen:
6.5.1960 Elderschans 2 exemplaren.
28.10.1964. Breskens, zuiveringsinstallatie twee ex.
6.11.1964 Breskens idem twee ex.

335. EUROPESE KANARIE. Dwaalgast.
één broedgeval in 1963, Vlaminckpolder, Cadzand. Aldaar regelmatig waargenomen tussen 19-4 en 6-7, vanaf 28 mei regelmatig met drie juvenielen.
één zangpost mei 1966 in boom bij kerkhof Cadzand.

336. GOUDVINK. Dwaalgast.
5.11.1965 Kievittepolder drie ex..

339. KRUISBEK. Onregelmatige gast.
Waargenomen in 1960 (12.3. Aardenburg 1 ex),(7.4. Aardenburg 4 ex.), 1961, 1962, 1963, en 1966, meestal Aardenburg, in 1963 één dood ex. Hedenesse, gemeente Cadzand. Verder 1966 oa. 3.7. Aardenburg 10 ex, op 1.7 Cadzand 17 ex. (grootste troep).

342. VINK. Jaarvogel.
Vrij talrijke broedvogel, doortrekker in groot aantal van half september tot in december en van eind februari tot eind maart. Trek is hoofdzakelijk in het najaar zuid gericht, dus niet langs de kust. Is dan in grote troepen waar te nemen in de omgeving van de vlasroterijen. (Yzendijke, Eede, Sint-Kruis.)

343. KEEP. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in onregelmatige aantallen, meest in vrij groot aantal, soms echter slechts in vrij klein aantal.

344. HUISMUS. Jaarvogel.
Zeer talrijke broedvogel, broedt hier en daar ook in bomen.

345. RINGMUS. Jaarvogel.
Talrijke broedvogel, doortrekker en wintergast in vrij groot aantal van half september tot eind april, grootste aantallen in november tot maart.

347. SPREEUW. Jaarvogel.
Zeer talrijke broedvogel, doortrekker in zeer groot aantal van september tot in november en van februari tot in april. Wintervogel in groot, soms in zeer groot aantal.
Slaaptrek in sommige jaren reeds in juni in zeer groot aantal naar rietvelden in kreken, oa. Grote Gat, Boskreek, no. 7. Baarzande.

349. WIELEWAAL. Zomervogel.
Vrij talrijke broedvogel, welke de laatste vijf jaren is toegenomen, oa. de Hemptine. Trek van begin augustus tot begin september Vogels verdwijnen ongemerkt. Voorjaarstrek van eind april tot eind mei.

351. KRAAI. Jaarvogel.
Vrij schaarse broedvogel, die onverbiddellijk wordt bestreden, waardoor weinig broedsels tot hun recht komen.
Over najaarstrek weinig bekend. In voorjaar komen er verschillende exemplaren uit België om zich in West Zeeuwsch-Vlaanderen te vestigen.

351a. BONTE KRAAI. Wintergast.
Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal, trek hoofdzakelijk langs de kust. Wintergast hoofdzakelijk bij de vuilnisbelten, nagenoeg niet meer langs het strand.

352. ROEK. Wintergast, voormalige broedvog
Voormalige broedvogel, na 1925 niet meer als zodanig bekend. (kolonies De Liter, Sluis.).
Doortrekker in vrij klein aantal, wintergast in vrij klein aantal. Na 1958 zeer sterk teruggelopen. Wordt 's winters het meest waargenomen bij vuilnisbelten en langs de grens tussen Sluis-Eede, Eede-Sint-Kruis.

353. KAUW. Jaarvogel.
Vrij schaarse broedvogel, bekend van Aardenburg, Sluis en Sint-Anna ter Muiden. Vóór 1945 ook bekend als broedvogel van Biervliet, Yzendijke, Schoondijke, Groede en Oostburg.(verdwenen door dat aldaar veel oude gebouwen door oorlogshandelingen zijn verwoest/beschadigd).
De laatste jaren de meest algemene kraaiensoort als doortrekker en wintergast, doch slechts in vrij groot aantal, soms in vrij klein aantal. Meest te zien op de vuilnisbelten en aan de grens onder Sint-Kruis, Goedleven, Eede en Heille. 's Avonds trek naar de bossen van Knokke (slaaptrek).

354. EKSTER. Jaarvogel.
Vrij schaarse broedvogel, die onmedogend wordt vervolgd, waardoor van de broedsels niet veel terecht komt. In de winter en voorjaar komen veel vogels vanuit België de gelederen versterken om te trachten tot broeden over te gaan.

355. NOTENKRAKER. Dwaalgast.
één waarneming: 25.11.1958 Aardenburg één ex..

356. VLAAMSE GAAI. Doortrekker.
Doortrekker in vrij klein aantal, in sommige jaren echter invasieachtig (1963, 1965), die echter onmiddellijk doortrekken. Enkele exemplaren blijven dan rondzwerven. Slechts twee broedgevallen bekend van Elderschans.

.....

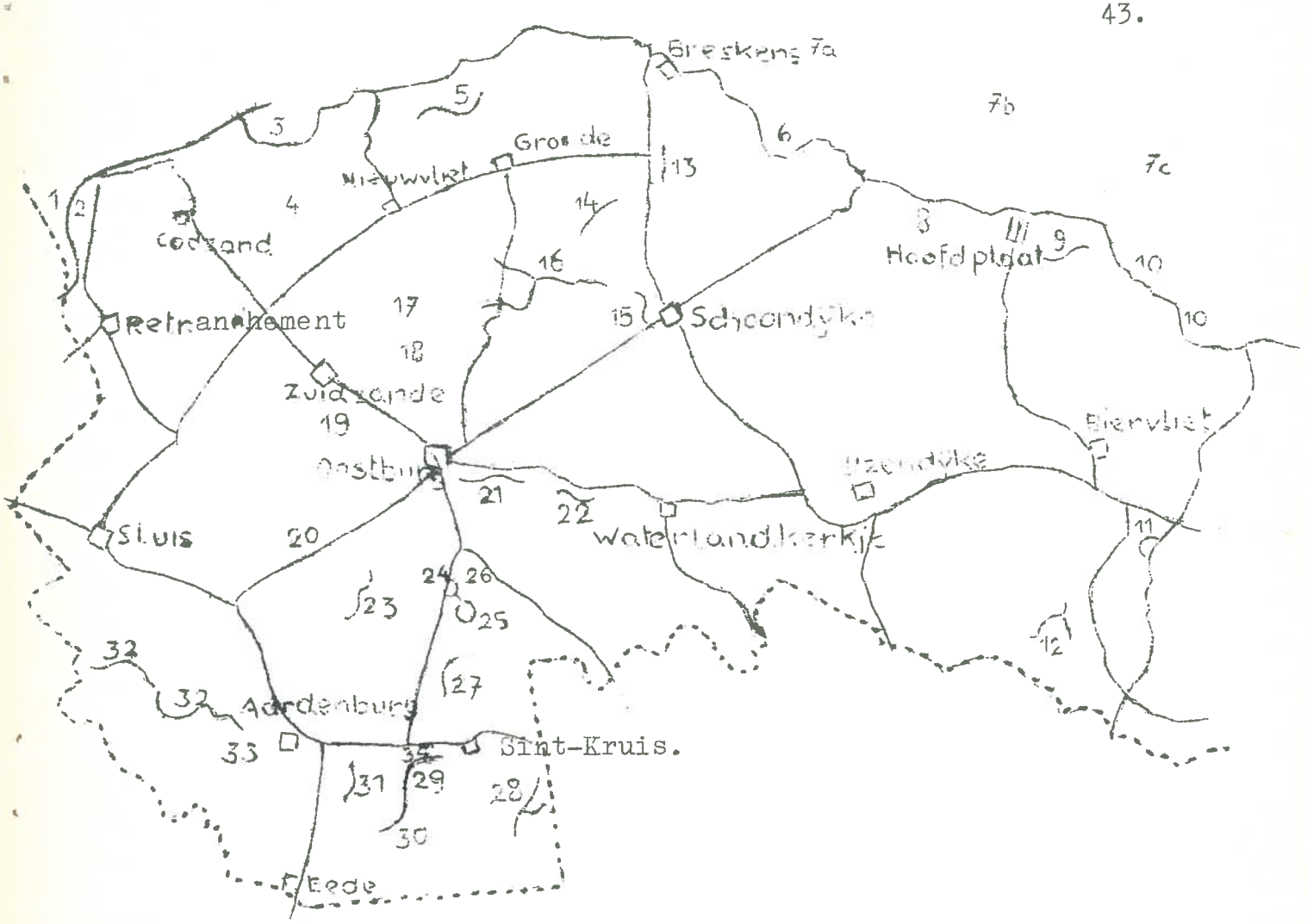

V.

Overzichtskaartje van de in de tekst regelmatig genoemde waarnemingsplaatsen.

1. Zwin.
2. Kievittepolder.
3. Geïnundeerde Zwarte Polder.
4. Strijdersgatpolder.
5. Zwarte Gat.
6. No. Eén.
7a. Plaat van Breskens.
7b. Hoge Platen.
7c. Hoge Springer.
8. Inlagen van Hoofdplaat.
9. Plaskreek met no. 7.
10. Paulinahaven/schor met schor Thomaespolder
11. Spuikom.
12. Clarapolderkreek.
13. Boskreek.
14. Baarzande.
15. Molenkreek.
16. Nieuwerkerksekreek.
17. Blikke.
18. Henricusput.
19. Veerhoek.
20. de Liter.
21. Grote Gat.
22. Blontrok.
23. Ratte of Bonte Kot.
24. Linieput.
25. Ezelsput.
26. "De Hemptine".
27. Zwarte Sluis en Boomkreek
28. Kruiskreek.
29. Grote Kreek
30. Biezenkreek.
31. Masjeskreek.
32. Stierskreek.
33. Elderschans.
34. Toniobosje.

OVERNAME, GEHEEL of GEDEELTELIJK ALLEEN TOEGESTAAN NA VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE EINDSAMENSTELLER!!!!!!

Lijst van de aanwezige broedgevallen per gemeente, ongeacht het aantal, in 1966.

x = broedend waargenomen in deze gemeente.
? = vermoedelijk broedend in deze gemeente.
– = niet bekend dat deze vogelsoort in deze gemeente broedend aanwezig was.

1.= gem. Aardenburg(w.o. dus Eede en Sint-Kruis).
2.= gem. Sluis (w.o. dus Heille en St.Anna ter Muiden).
3.= gem.Retranchement.
4.= gem.Cadzand.
5.= gem.Zuidzande.
6.= gem.Nieuwvliet.
7.= gem.Groede.
8.= gem. Oostburg.
9.= gem. Breskens.
10.= gem. Schoondijke.
11.= gem. Waterlandkerkje.
12.= gem. Yzendijke.
13.= gem. Biervliet.
14.= gem. Hoofdplaat.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Appelvink.	–	?	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bergeend.	x	–	x	x	–	x	x	x	x	–	?	x	x	x
Blauwborst.	?	x	–	–	–	–	–	–	–	x	x	?	–	–
Blauwe reiger.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	x	–	–
Boerenzwaluw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bontbekplevier.	–	–	?	–	–	–	–	–	–	–	–	–	?	–
Bonte vliegenv.	?	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Boomkruiper.	x	?	–	–	?	–	–	x	–	–	x	x	–	–
Boompieper.	?	?	?	–	–	–	–	–	–	–	x	x	?	?
Bosrietzanger	x	x	x	–	–	–	x	–	–	–	x	x	–	x
Braamsluiper.	x	–	–	–	–	x	–	–	–	–	–	x	–	–
Dodaars.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	?	–	–	–	–
Ekster.	x	x	x	–	x	–	–	–	–	x	x	x	?	x
Fazant.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fitis.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fluiter.	x	x	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Geelgors.	x	?	x	x	?	x	x	?	?	–	x	x	x	x
Gierzwaluw.	x	x	–	?	–	–	x	x	–	–	–	x	x	–
Gekraagde roods.	x	–	–	–	?	–	–	?	–	?	x	x	–	–
Gele kwikstaart	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Grasmus.	x	x	x	x	x	x	?	?	?	–	?	x	?	?
Graspieper	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Grauwe Gors.	–	–	x	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Grauwe Klauwier	–	–	x	–	–	x	–	–	–	–	–	–	–	–
Grauwe vliegenv.	x	–	x	?	?	x	?	?	–	?	x	x	?	x
Groenling.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Groene specht	x	x	–	–	–	–	–	–	–	–	?	?	?	–
Grote Bt. specht	x	x	–	–	–	–	–	–	–	–	?	?	?	–
Grote Karekiet	x	x	–	–	–	–	x	x	–	x	–	x	–	–
Grote Lijster	x	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	x	x	x
Grutto.	x	–	–	–	–	–	–	x	–	–	–	–	–	–
Heggemus.	x	x	x	?	x	x	?	x	–	–	x	x	?	?
Holenduif.	x	x	?	?	?	?	?	–	–	–	?	?	?	–
Houtduif.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Huismus.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Huiszwaluw.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kauw.	x	x	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kemphaan	?	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kerkuil.	x	x	x	–	–	–	–	–	–	–	x	x	x	–
Kievit.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kl.Bt.Specht	x	x	–	–	?	–	–	–	–	–	?	x	x	–

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Kleine Karekiet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kleine Plevier	x	–	–	–	–	–	?	–	–	–	–	–	–	–
Kluut	x	–	x	–	–	x	x	x	x	x	x	–	x	x
Kneu.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Koekoek	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kokmeeuw.	–	–	x	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Koolmees.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kraai.	x	x	–	–	–	–	–	–	–	–	x	x	x	x
Kuifleeuwerik	–	–	–	–	–	–	–	–	x	–	–	–	–	–
Kwartel.	x	–	x	–	x	–	–	–	–	–	–	x	x	?
Meerkoet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Merel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Nachtegaal	x	–	x	?	–	x	–	–	–	–	–	x	–	x
Oeverzwaluw.	x	–	x	–	–	–	–	x	–	–	x	x	x	–
Paapje.	–	–	x	?	–	x	–	–	–	–	–	–	?	–
Patrijs.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pimpelmees.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Putter.	?	x	–	–	?	–	–	x	x	x	x	?	?	–
Ransuil.	x	–	–	–	–	?	–	–	–	–	–	–	–	–
Rietgors.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rietzanger	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	?	x
Ringmus	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Roodborst	x	–	?	x	–	–	–	–	–	–	x	x	–	x
Roodb.tapuit	–	–	–	x	–	x	–	–	–	–	?	?	?	–
Scholekster.	x	–	x	x	–	?	x	x	x	–	–	–	x	x
Slobeend.	x	–	–	–	–	x	x	–	–	–	–	x	x	x
Snor.	x	–	–	–	–	–	x	x	–	x	–	–	–	–
Spotvogel.	x	x	x	x	?	x	x	x	x	?	x	?	?	x
Spreeuw.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Sprinkhaanrietz.	x	x	–	x	–	x	–	–	–	x	–	–	–	–
Steenuil.	x	x	x	?	?	x	?	x	–	x	x	x	x	?
Strandplevier	–	–	?	?	–	x	–	x	–	–	–	–	?	x
Tapuit.	x	–	x	x	–	x	x	–	–	–	x	x	–	–
Tjiftjaf	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Tortel.	x	?	x	x	?	x	x	?	?	?	x	x	x	x
Tuinfluiter	x	–	?	?	–	–	?	–	–	?	?	?	–	–
Tureluur	x	x	x	x	x	x	x	x	?	x	x	?	x	x
Turkse tortel.	x	x	?	?	x	x	x	x	x	x	–	x	x	x
Veldleeuwerik	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Velduil	–	–	–	–	–	?	–	–	–	–	–	–	–	–
Vink.	x	x	–	–	?	?	?	–	?	?	x	x	x	?
Visdief.	–	–	x	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Vlaamse gaai.	?	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Waterhoen.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Waterral.	?	?	–	–	–	–	–	?	–	–	–	–	–	–
Wielewaal.	x	x	?	?	?	?	–	–	–	x	?	x	x	?
Wilde eend.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Winterkoning.	x	x	x	x	x	x	?	?	?	?	x	x	?	x
Wintertaling.	x	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	x
Witte kwikstaart	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wouwaapje.	?	x	–	–	–	–	–	–	–	x	–	?	–	–
Zanglijster	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zomertaling.	x	–	x	–	–	?	–	–	–	–	–	x	–	x
Zwartkop.	x	x	?	–	–	?	–	–	–	–	x	x	x	x
Zwarte Roodstaart	x	?	–	–	–	–	–	x	x	–	–	–	–	–